

Smittskydd Västra Götaland
2024-03-20

Årsrapport 2023

Sammanfattning av rapporterade
anmälningspliktiga sjukdomar

Datum: 2024-03-20

Dokumentnamn: Årsrapport 2023

Diarienummer: SMSK 2024- 00023

Beslutad av: Thomas Wahlberg

Kontaktperson: Thomas Wahlberg, Smittskydd Västra Götaland

Innehåll

Ordlista och förkortningar	4
Sammanfattning.....	5
Sammanställning av anmälningsskyldiga sjukdomar 2019–2023	7
Brucellos	9
Campylobacter.....	10
Cryptosporidium	13
Denguefeber	14
EHEC – Enterohemorragisk E. coli	15
ESBL-bildande tarmbakterier	17
ESBL-carba-bildande tarmbakterier.....	20
Giardia	22
Gonorré.....	24
Grupp A-streptokocker – invasiva	29
Haemophilus influenzae – invasiv	32
Harpest	34
Hepatit A.....	36
Hepatit B och D	37
Hepatit C.....	39
Hepatit E.....	42
Hiv	43
Kikhosta.....	45
Klamydia.....	46

Legionella (legionärssjuka)	49
Listerios	51
Malaria.....	52
Meningokocker – invasiv infektion.....	54
Mpox.....	55
MRSA – Meticillinresistenta gula stafylokocker	56
Mässling.....	59
Papegojsjuka.....	60
Pneumokocker – invasiv infektion.....	62
PNSP – Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin	65
Påssjuka	66
Q-feber.....	67
Rotavirus	68
Salmonella	69
Shigella	71
Stelkramp (tetanus).....	73
Syfilis	74
Tuberkulos.....	77
Viral meningoencefalit – ej TBE	81
Viral meningoencefalit TBE (Tick Borne Encephalitis)	83
VRE – Vancomycinresistenta enterokocker.....	86
Yersinia.....	88

Ordlista och förkortningar

CNS	Centrala nervsystemet
Incidens	Antalet nya fall per antal personer inom en befolkning under en specifik tidsperiod. Anges i regel som antal nya fall per 100 000 invånare. Det kan exempelvis vara per åldersgrupp eller hela Västra Götalands befolkning.
Kvartil	Ettdera av de tre värden som delar ett statistiskt material i fyra lika delar.
PCR	Polymerase Chain Reaction. En genetisk metod för att söka efter smittämnen i prover.
NAAT	Nucleic Acid Amplification. En PCR-metod för att söka efter smittämnen i prover.
Serotyp	En serotyp, eller serovar som det också kallas, är en distinkt variation inom en bakterieart eller virus som kan användas för att klassificera organismer under artnivå utifrån deras ytantigen.
Serogrupp	En grupp av serotyper med gemensamma antigen.
Vega	Västra Götalandsregionens vårddatabas som omfattar information om vård för såväl offentlig som privat driven primärvård, sjukhusvård och specialistvård inom och utom regionen.

Sammanfattning

Denna årsrapport innehåller statistik över anmälningsskyldiga smittsamma sjukdomar rapporterade i Västra Götaland.

Covid-19, influensa och RS-virus redovisas inte på årsbasis, då de följer ett säsongsmönster över vintern. Separat sammanställning för dessa sjukdomar kommer efter vecka 20.

Data över antalet fall av anmälningsskyldiga sjukdomar som presenteras i denna årsrapport bygger på uppgifter hämtade ur databasen Sminet. Där samlas information om fall av anmälningsskyldiga sjukdomar som rapporterats in av behandlande läkare och eller mikrobiologiska laboratorier. Incidensberäkningar bygger på befolkningsstatistik hämtad från Statistiska centralbyrån (SCB).

Under 2023 ökade antalet fall för flera av de anmälningsskyldiga sjukdomarna, jämfört med 2022. Ofta rör det sig om en återgång eller ett närmande till de nivåer som rådde innan covid-19-pandemin.

Invasiva grupp-A-streptokocker

Efter tre år med färre fall än normalt sågs under 2023 en kraftig ökning jämfört med 2022. Antalet fall är det hittills högsta som rapporterats sedan anmälningsskyldigheten infördes år 2004.

Sexuellt överförbara och blodburna infektioner

För de sexuellt överförbara infektionerna var utvecklingen varierande under 2023. Antalet fall med gonorré fortsatte att öka, och blev det högsta som rapporterats sedan år 2000. För klamydia sågs en minskande trend, liksom för hiv, hepatit B och hepatit C.

Sjukdomar som smittar mellan djur och människor

Den fästingburna infektionen TBE ökade. Antalet fall som rapporterades blev det högsta sedan sjukdomen blev anmälningsskyldig år 2004.

Livsmedelsburna sjukdomar

Utvecklingen har varit blandad för de livsmedelsburna infektionerna. För flera av diagnoserna sågs dock en ökning av antalet fall som smittats utomlands.

Infektioner orsakade av antibiotikaresistenta bakterier

En fortsatt ökande trend sågs för ESBL, ESBL-carba och MRSA. Antalet rapporterade fall av ESBL-carba har aldrig varit så stort sedan anmälningsplikten infördes år 2012.

Sjukdomar som omfattas av det allmänna vaccinationsprogrammet

Antalet fall för de flesta sjukdomar som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn låg, liksom tidigare år, på låga nivåer. Ett fall av mässling utan känd utlandskontakt rapporterades.

Sjukdomar med koppling till resor och migration

Antalet fall av tuberkulos minskade, medan antalet fall av denguefeber åter igen ökade efter pandemin. Antalet fall av vibrio som smittats utomlands minskade.

Sammanställning av anmälningspliktiga sjukdomar 2019–2023

Diagnos	2019	2020	2021	2022	2023
Atypiska mykobakterier	84	91	65	79	89
Botulism	0	0	0	0	0
Brucellos	2	2	3	0	3
Campylobacter	1 253	566	712	820	899
Covid-19	0	75 148	151 404	228 684	8 572
Cryptosporidium	84	44	43	55	39
Denguefeber	24	3	5	1	16
Difteri	3	0	2	1	0
Echinokocker	5	1	7	1	4
EHEC	316	164	165	167	149
Entamoeba histolytica	11	8	12	5	5
ESBL	1 768	1 277	1 286	1 539	1 751
ESBL-carba	36	18	22	41	48
GAS – invasiva	134	56	23	54	201
Giardia	163	97	84	82	93
Gonorré	405	312	340	362	429
Haemophilus influenzae	53	18	12	35	43
Harpest	30	40	41	20	34
Hepatit A	10	11	17	11	9
Hepatit B	134	125	112	142	104
Hepatit C	240	219	221	172	135
Hepatit D	6	0	3	3	1
Hepatit E	5	12	6	10	7
Hiv	63	42	50	52	33
HTLV I eller II	0	0	2	0	0
Influensa A	2 537	655	400	1 590	1 704
Influensa B	76	535	5	29	512
Kikhosta	106	34	4	0	19
Klamydia	5 770	5 365	4 878	5 052	5 252
Legionella	16	8	18	13	22
Leptospiros	1	0	0	1	1

Diagnos	2019	2020	2021	2022	2023
Listerios	16	12	11	15	18
Malaria	23	21	19	15	15
Meningokocker - invasiva	11	4	1	4	12
MRSA	544	410	379	521	522
Mässling	1	2	0	4	1
Papegojsjuka	18	12	10	10	14
Paratyfoidfeber	3	0	2	2	2
Pneumokocker - invasiva	212	96	124	185	221
PNSP	18	10	9	17	14
Påssjuka	9	11	1	0	0
Q-feber	2	0	0	1	1
Rotavirus	-	-	-	41	129
Röda hund	0	0	0	0	0
Salmonella	362	159	157	206	225
Shigella	230	65	62	99	146
Sorkfeber	1	0	1	2	0
Stelkramp	0	0	0	0	1
Syfilis	50	46	45	43	47
TBE	63	53	108	80	121
Tuberkulos	83	59	59	69	58
Tyfoidfieber	4	1	1	0	1
Vibrio	10	15	16	20	6
Virala hemorragiska febrar	0	0	0	0	0
Viral meningoencefalit	86	58	73	100	126
VRE	25	14	36	31	29
Yersinia	123	65	87	72	91

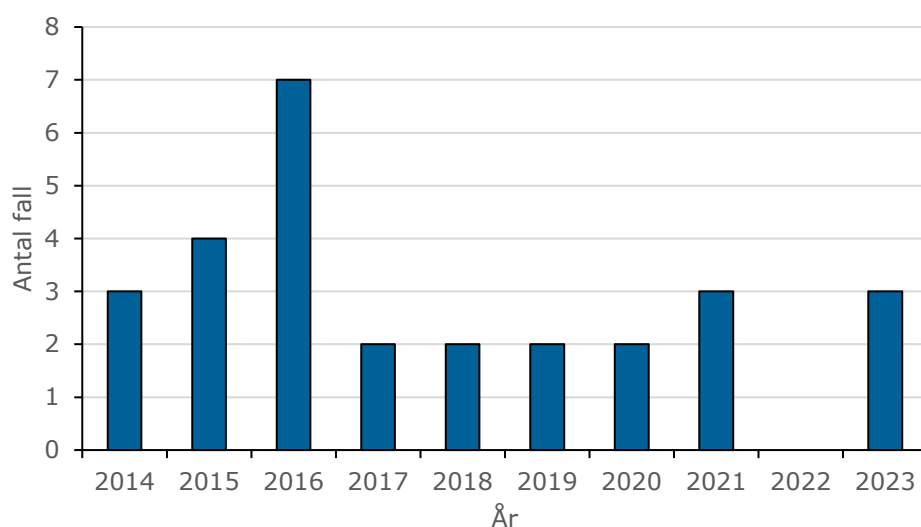
Brucellos

Bakteriesmitta som överförs via direktkontakt med infekterade djur eller via opastöriserade mejeriprodukter. Symtom på brucellos är långdragen, återkommande feber, trötthet, huvudvärk och muskelvärk.

Utfall och trend

Under året rapporterades tre fall, samtliga smittade utomlands. Två av fallen uppgavs ha druckit opastöriserad mjölk.

Figur 1. Antal fall med brucellos 2014–2023

Campylobacter

Campylobacter är en bakterie som orsakar mag- och tarmsymtom. Bakterierna utsöndras med avföringen hos människor och djur, och sprids huvudsakligen via förorenade livsmedel, framför allt fjäderfä.

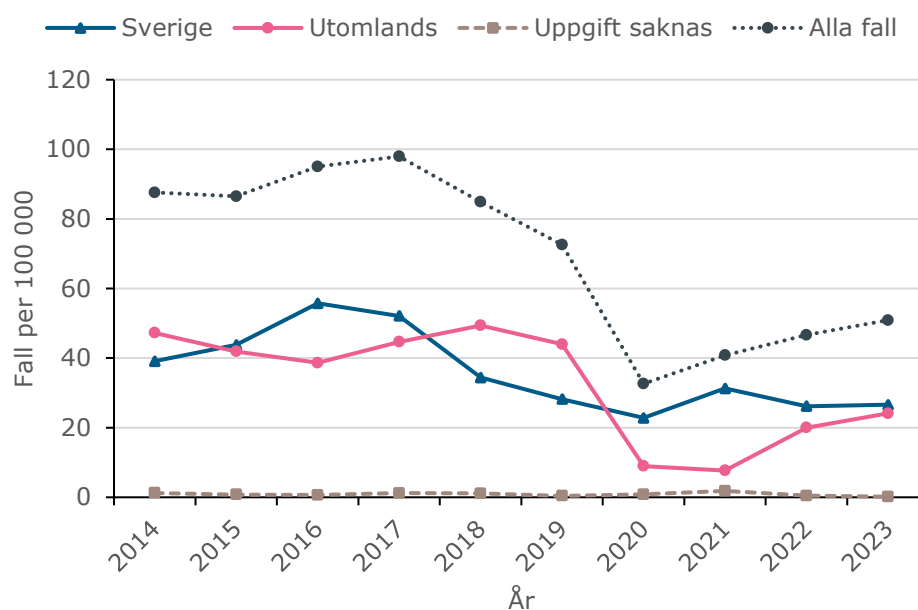
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
820	46,63	899	50,88	44/56	48	0 – 95	52
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

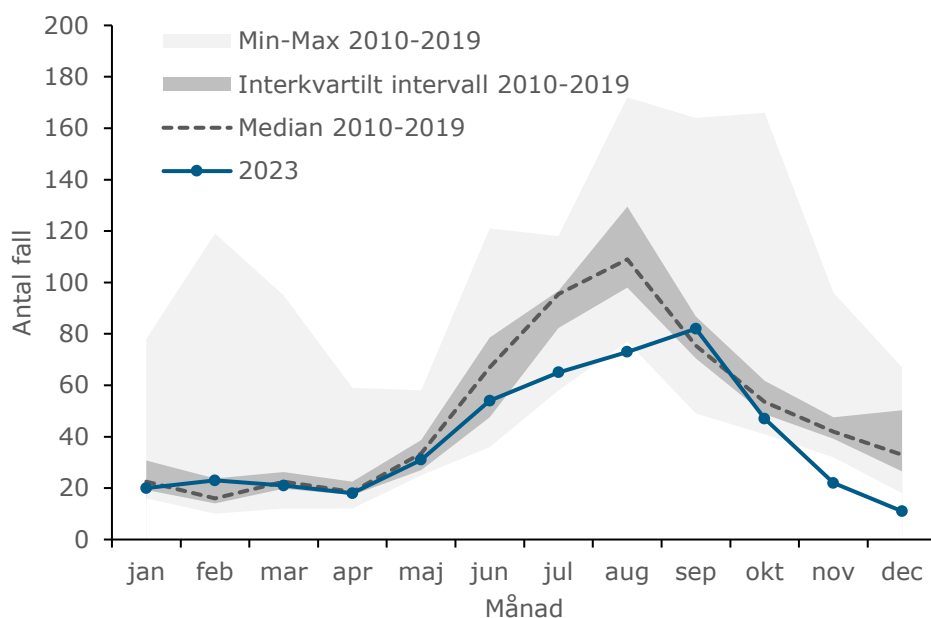
Antalet fall av campylobacter ökade under 2023. Det beror på att antalet fall som smittades utomlands ökade med 21 %. Antalet smittade i Sverige låg kvar på samma nivå som föregående år, se figur 2. Sett över tid har den reserelaterade smittan minskat tydligt, och nivåerna ligger fortsatt lägre än innan pandemin. Den inhemska smittan ligger på en relativt konstant nivå.

Figur 3 visar säsongsvariationen för inhemsk smitta. Liksom tidigare år sågs flest fall under sommarmånaderna, och under 2023 låg antalet fall nära eller under medianen för jämförelseperioden (2010–2019). Att antalet fall ökar på sommaren beror till stor del på att det är större förekomst av campylobacter bland flockarna av slaktkyckling under dessa månader.

Figur 2. Incidens av campylobacter smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

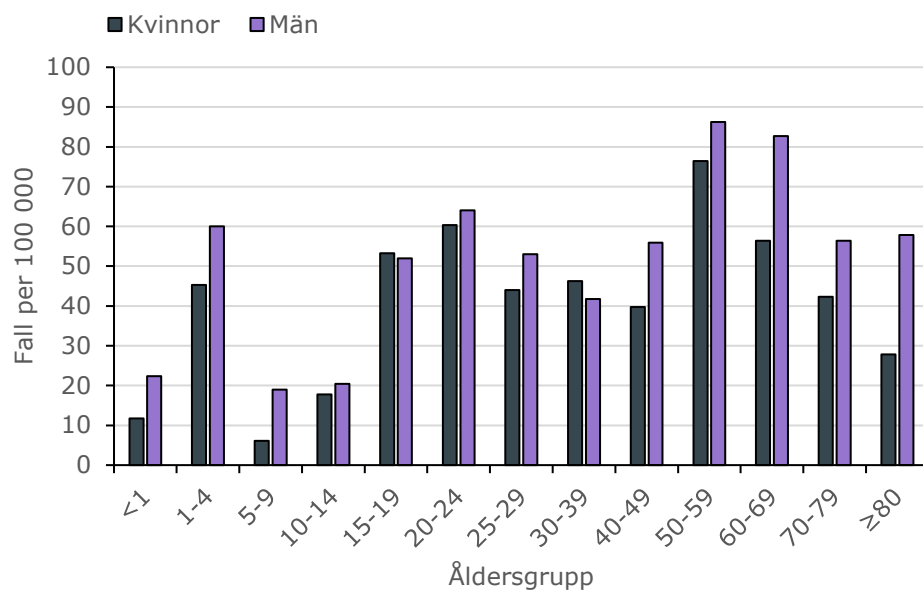

Figur 3. Antal fall med campylobacter smittade i Sverige per månad 2023, jämfört med perioden 2010–2019

Kommentar: De grå fälten i diagrammet visar två mått på spridningen i antal fall per månad 2010–2019. Interkvartilt intervall är avståndet mellan första och tredje kvartilen.

**Figur 4. Incidens av campylobacter per kön och åldersgrupp
år 2023**

Cryptosporidium

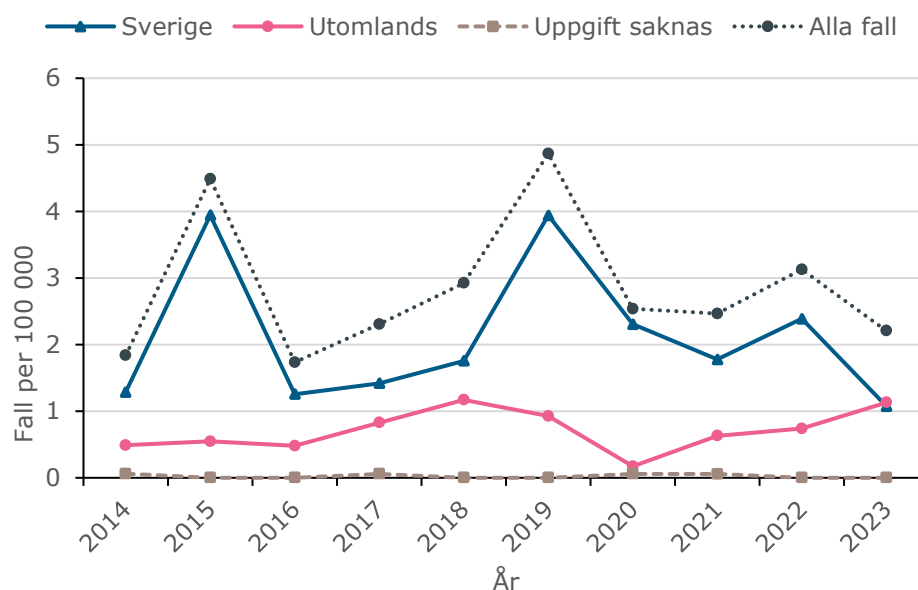
Cryptosporidium är ett så kallat urdjur, en protozo, som måste ha en värd (människa eller annat djur) att föröka sig i. Smittämnet utsöndras i avföringen och smitta sker framför allt via förorenat vatten eller födoämne. Smitta från person till person kan också förekomma.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
55	3,13	39	2,21	54/46	32	0 – 66	49
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 minskade antalet fall jämfört med föregående år. Antalet fall som smittats i Sverige minskade med 57 procent. Samtidigt ökade antalet utlandsmittade med 54 procent, se figur 5. Över tid ses en ökande trend för inhemsk smitta, vilket delvis kan förklaras av att infektionen allt oftare detekteras via en känsligare metod (PCR) i stället för via mikroskopi.

Figur 5. Incidens av cryptosporidium smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

Denguefeber

Denguefeber, eller enbart dengue, är en influensaliknande febersjukdom som orsakas av ett virus som sprids via myggor. Sjukdomen finns i de flesta länderna i tropikerna; såväl i Afrika och Asien som i Mellan- och Sydamerika.

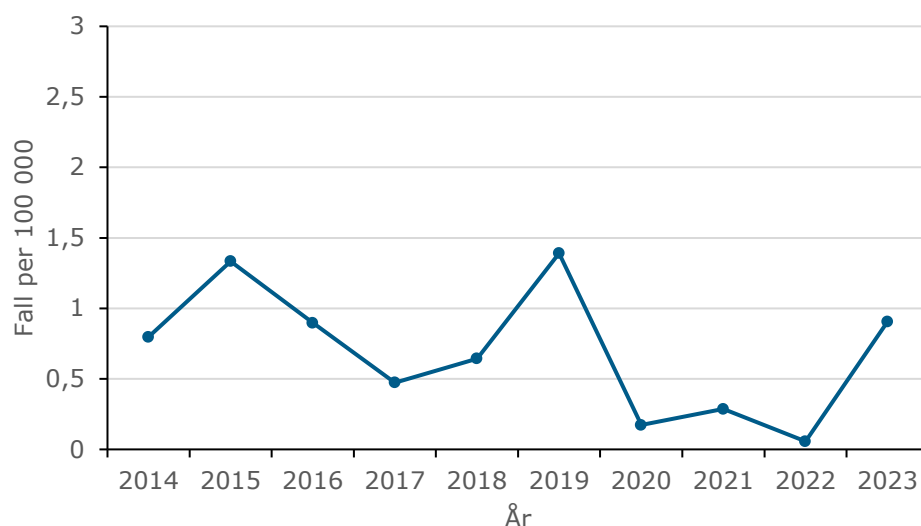
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
1	0,06	16	0,91	44/56	40,5	18 – 67	0
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under året rapporterades 16 fall, varav de flesta (10 fall) hade smittats i Thailand.

Sedan år 2010 har 8–37 fall per år rapporterats. Under pandemiåren 2020–2022 rapporterades färre fall, totalt nio, alla smittade i Asien. Nedgången i antalet fall speglade det minskade resandet.

Figur 6. Incidens av denguefeber 2014–2023

EHEC – Enterohemorragisk E. coli

Enterohemorragisk Escherichia coli är en toxinproducerande bakterie, som är en vanlig orsak till blodig diarré. Idisslare, framför allt nötkreatur, är reservoar för bakterien. Människor kan smittas vid kontakt med djuren eller deras avföring. Smitta kan också ske via förorenat livsmedel eller vatten.

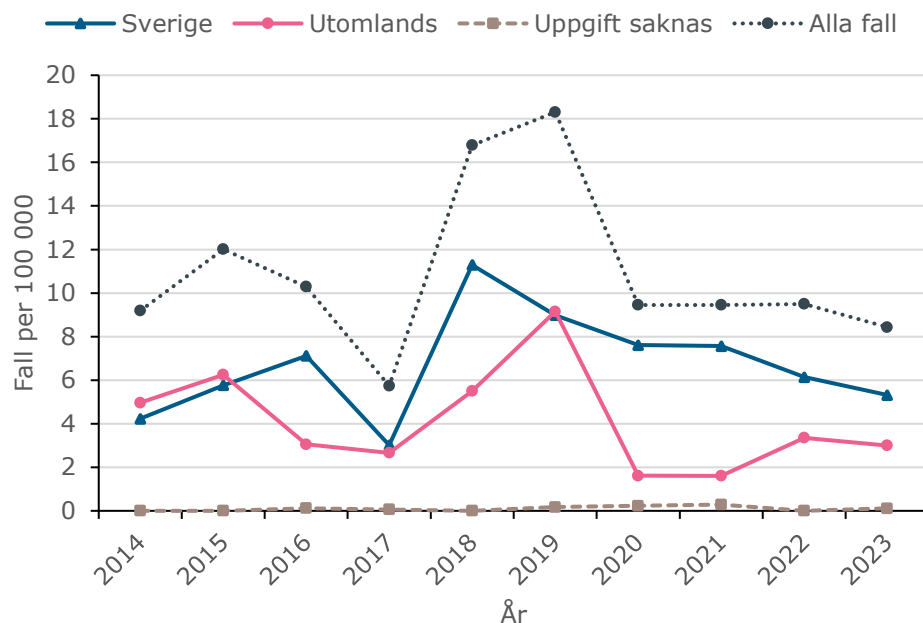
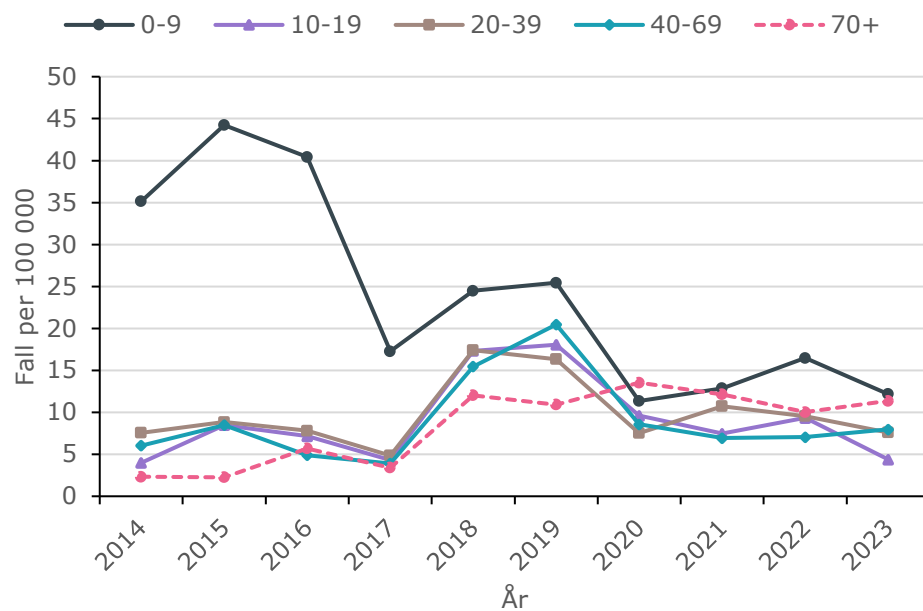
2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
167	9,5	149	8,43	57/43	44	0 – 93	63
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 minskade antalet fall med 10 procent jämfört med år 2022.

Som framgår av figur 7 har antalet fall legat på ungefär samma nivå de senaste fyra åren. Under 2017–2018 införde Västra Götalandsregionen utökad provtagning för EHEC, från att tidigare främst ha varit riktad mot barn och personer med blodig diarré. Sedan EHEC infördes i den allmänna feacesprovtagningen har fler fall i andra åldersgrupper diagnostiserats.

Av samtliga 149 fall år 2023 typades 68 stammar. Av dessa identifierades 27 olika serotyper. De tre vanligaste serotyperna, som tillsammans utgjorde 44 procent av alla typningar, var O26 (11 fall), O157 (10 fall) och O146 (9 fall).

Figur 7. Incidens av EHEC smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023**Figur 8. Incidens av EHEC per åldersgrupp 2014–2023**

ESBL-bildande tarmbakterier

ESBL (betalaktamas med utvidgat spektrum) är enzymer som medför resistens mot antibiotika som hör till grupperna penicilliner och cefalosporiner.

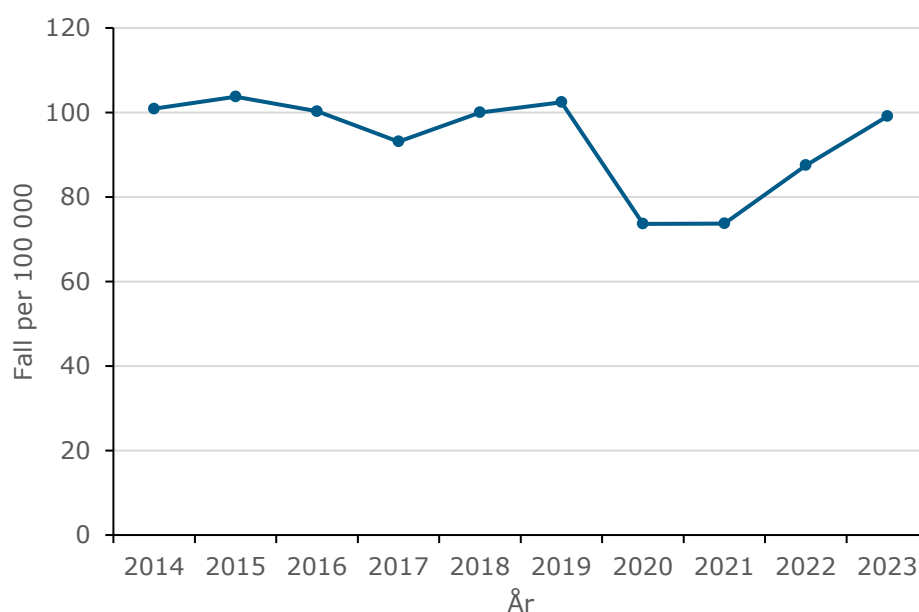
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
1 539	87,51	1 751	99,09	66/34	52	0 – 103	-
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Anges ej, endast laboratorieanmälan							

Utfall och trend

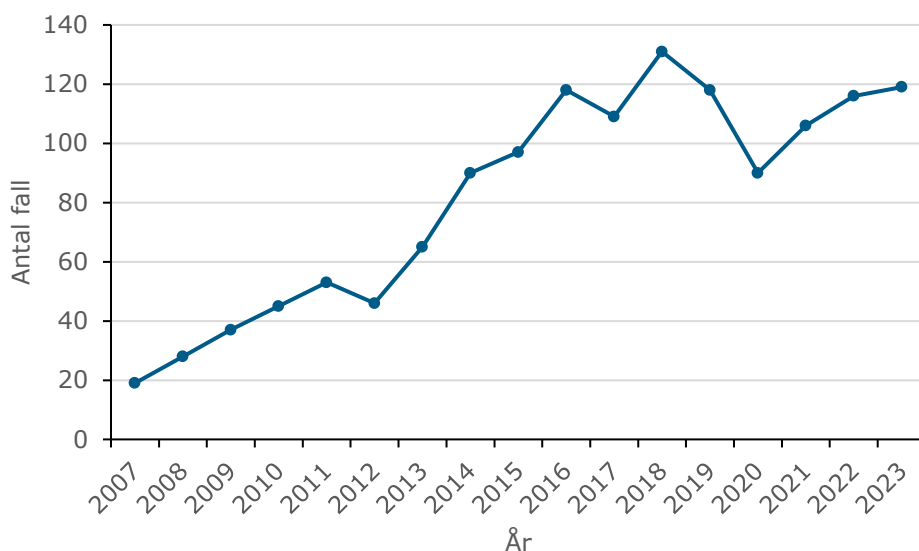
Incidensen ökade med 13 procent jämfört med år 2022, och ligger nu i nivå med året innan pandemin, vilket framgår av figur 9. Antalet fall med ESBL som rapporteras beror delvis på hur många patienter som screenas för bärarskap av multiresistenta bakterier inför inläggning på sjukhus.

Indikationen för screening har förändrats under årens gång, vilket har påverkat antalet rapporterade fall. Under de första pandemiåren hade det minskade resandet utomlands sannolikt också en påverkan. Ett mer stabilt mått över tid, är att titta på hur många fall per år som har ESBL-bildande bakterier i blododlingar, se figur 10. Där ses en tydligt stigande trend, vilket speglar en ökad förekomst av ESBL i samhället.

Den vanligaste arten bland de rapporterade fallen 2023 var *Escherichia coli* (*E. coli*), som isolerades i 85 procent av fallen, följt av *Klebsiella pneumoniae* med 9 procent.

Figur 9. Incidens av ESBL 2014–2023

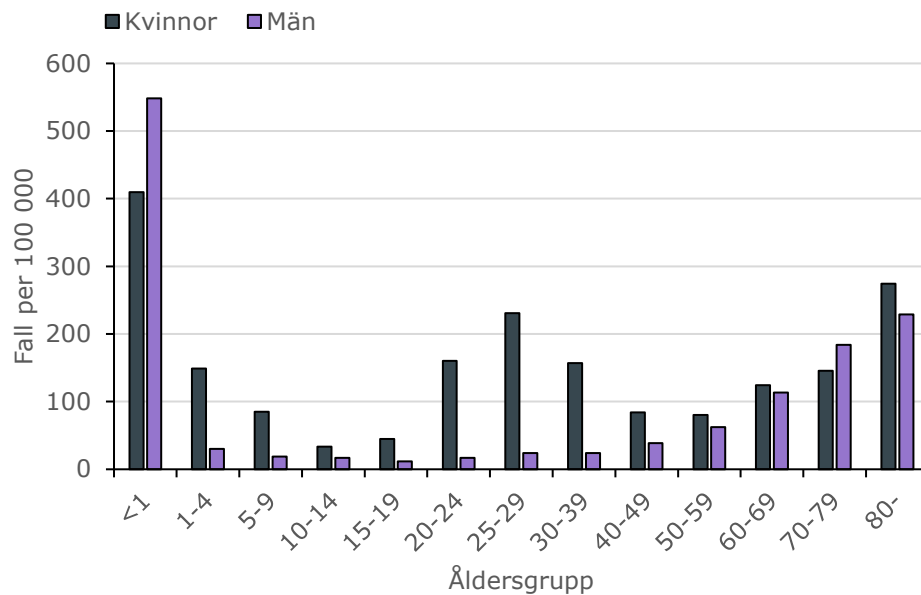
Under 2023 anmäldes 119 fall där ESBL-bildande bakterier påvisades i blododling. Av dessa hade 18 procent (n = 22) känt bärarskap sedan tidigare.

Figur 10. Antal invasiva infektioner där ESBL-bildande bakterier påvisats i blod- eller likvorprov per år

Liksom tidigare år rapporterades fler kvinnor än män. Av de rapporterade fallen år 2023 var 66 procent kvinnor, med medianåldern 40 år. För män var medianåldern 64 år. Den höga förekomsten av ESBL bland barn under ett års ålder är sannolikt ett resultat av screening och smittspårning på

neonatalavdelningar. Bland personer 70 år och äldre kan den högre förekomsten delvis förklaras av att urinvägsinfektioner är vanligare i åldersgruppen. Se figur 11.

Figur 11. Incidens av ESBL per kön och åldersgrupp 2023

ESBL-carba-bildande tarmbakterier

ESBL (betalaktamas med utvidgat spektrum) är enzymer som medför resistens mot antibiotika som hör till grupperna penicilliner och cefalosporiner. ESBL-carba bryter även ner karbapenemgruppen.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
41	2,33	48	2,72	29/71	55	1 – 85	27
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

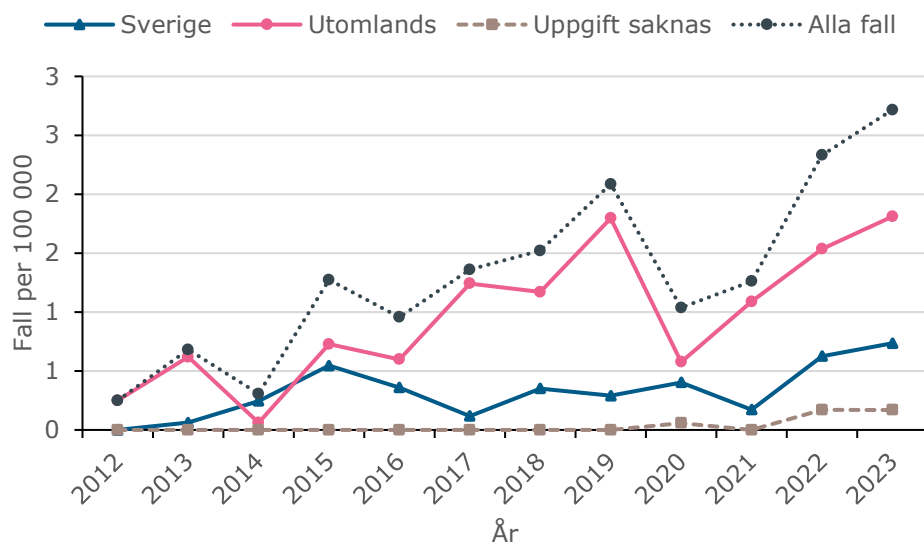
Utfall och trend

Antalet fall av ESBL-carba ökade med 17 procent jämfört med föregående år och nådde sin högsta notering med 48 fall. Liksom tidigare år var de flesta av fallen (32) smittade utomlands. Sverige angavs som smittland i 13 fall, vilket är den högsta noteringen sedan ESBL-carba blev anmälningspliktig, se figur 12. Fyra av de inhemska fallen rapporterades som smittade på sjukhus, varav tre har kunnat kopplas till kluster med två eller fler fall.

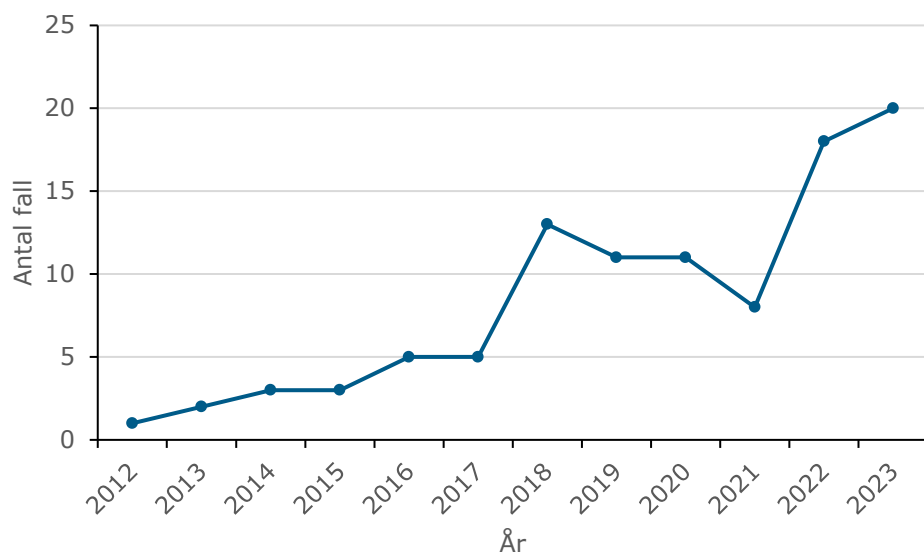
Antalet rapporterade fall med ESBL-carba påverkas av hur många som blir screenade för bärarskap av multiresistenta bakterier. Ett mer stabilt mått för att se trenden över tid är att titta på hur många per år som har ESBL-carba-bildande bakterier i urin- eller blododling, se figur 13.

Den vanligaste arten år 2023 var *Escherichia coli* (E. coli), som isolerades i 56 procent av fallen (27 fall), följt av *Klebsiella pneumoniae* med 27 procent (13 fall). Resistensgenerna NDM och OXA dominerade. Av fallen diagnostiserades 24 via faeces- eller rektumprov, 13 via urinprov, 4 via sår eller abscess och i 2 fall rörde det sig om invasiv infektion.

Figur 12. Incidens av ESBL-carba smittade i Sverige respektive utomlands 2012–2023

Figur 13. Antal unika laboratorieanmälningar per år med ESBL-carba påvisat i kliniska prov (urin eller blod)

Giardia

Giardia, eller giardiasis, är en tarminfektion orsakad av parasiten *Giardia lamblia*. Parasiten kan förekomma hos de flesta däggdjur, till exempel hund, katt, nötboskap och får. Giardia utsöndras via avföringen och smitta sker oftast via förorenat vatten (eller livsmedel).

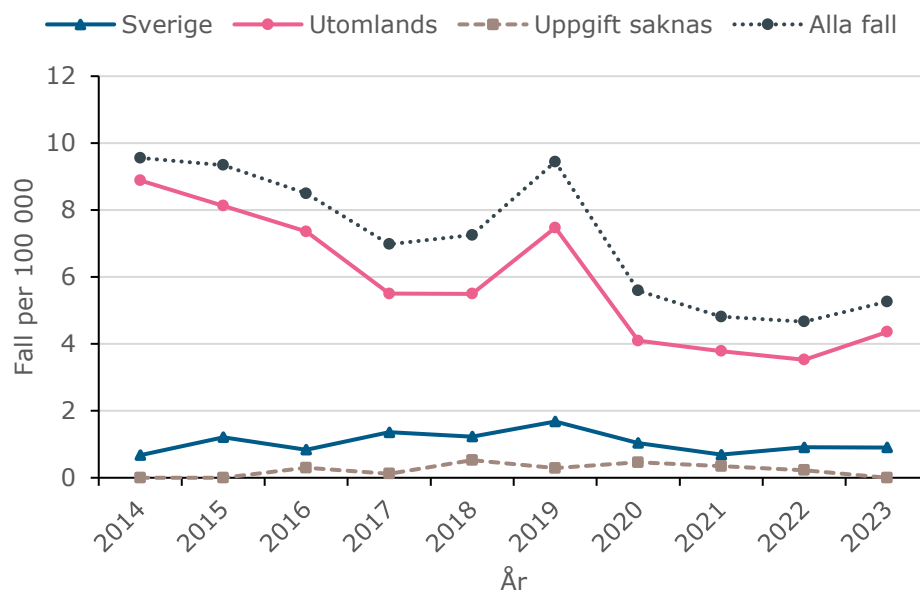
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
82	4,66	93	5,26	48/52	12	0 – 77	17
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 ökade antalet fall med 13 procent jämfört med föregående år. Antalet fall som smittats utomlands ökade med 24 procent, medan den inhemska smittan var oförändrad.

Över tid har antalet fall som smittats utomlands minskat tydligt. Utlands-smittade står för drygt 80 procent av fallen. Det vanligaste är att smitta skett i Afrika eller Asien. Runt en fjärdedel av fallen diagnostiserades i samband med hälsoundersökning av migranter. Trenden för inhemsk smitta är oförändrad.

Figur 14. Incidens av giardia smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

Gonorré

Gonorré, som orsakas av bakterien *Neisseria gonorrhoeae*, kan infektera slidan, livmoderhalsen och urinröret hos kvinnor, och urinröret hos män. Bakterien kan även finnas i ändtarm och svalg.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
362	20,58	429	24,28	28/72	28	16 – 77	64
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Över tid ses en ökande trend. Antalet gonorréfall fortsatte att öka och år 2023 rapporterades 429 fall. Det är det högsta antalet som rapporterats sedan år 2000. Ökningen jämfört med år 2022 var 19 procent och sågs bland både män och kvinnor; majoriteten var män, se figur 15. En tydlig ökning sågs bland utlandssmittade som utgjorde 34 procent av alla fall. Andelen smittade i Sverige var 64 procent och i 2 procent saknades uppgift om smittland, se figur 16. Antalet fall ökade i de flesta åldersgrupperna, men främst bland unga.

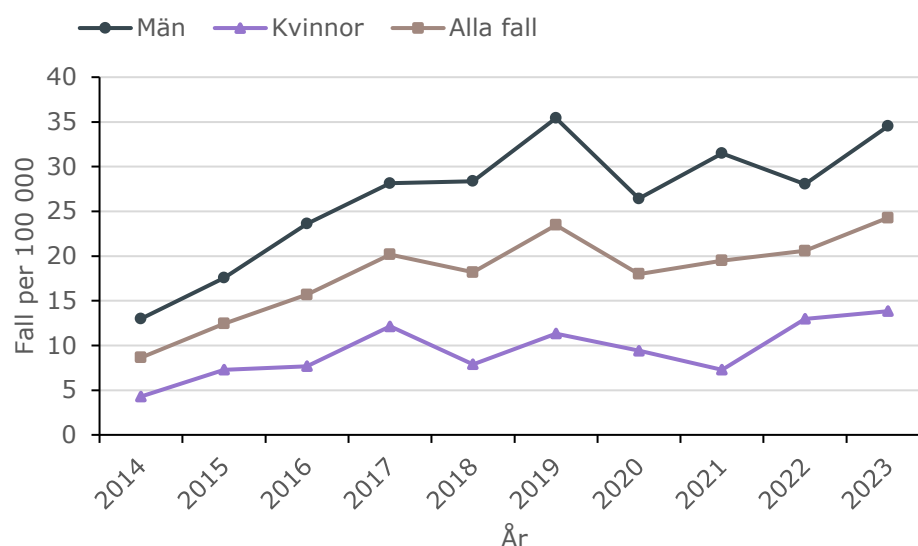
Smittväg sexuell kontakt med motsatt kön rapporterades i 50 procent av fallen, en ökning med 8 procent jämfört med år 2022, se figur 17. Av dessa var 53 procent kvinnor och 44 procent män. Antalet kvinnor som smittades via sexuell kontakt med motsatt kön minskade något under 2020 – 2021 men ökade 2022 och var kvar på samma nivå under 2023. Bland kvinnor som smittats via sexuell kontakt med motsatt kön, rapporterades Sverige som smittland i 71 procent av fallen, och 29 procent hade smittats utomlands. Ökningen bland kvinnor de senaste två åren sågs i flera åldersgrupper, med flest fall rapporterade i gruppen 20–24 år, följt av 25–29 och 15–19 år.

I gruppen män som har smittats via sexuell kontakt med motsatt kön ökade antalet fall med 19 procent. En tydlig ökning sågs i åldern 20–24 år, den åldersgrupp i vilken flest fall rapporterades. De två näst största åldersgrupperna var 25–29 och 30–34 år. Bland män som smittats via sex med motsatt kön var 67 procent smittade i Sverige och 33 procent utomlands.

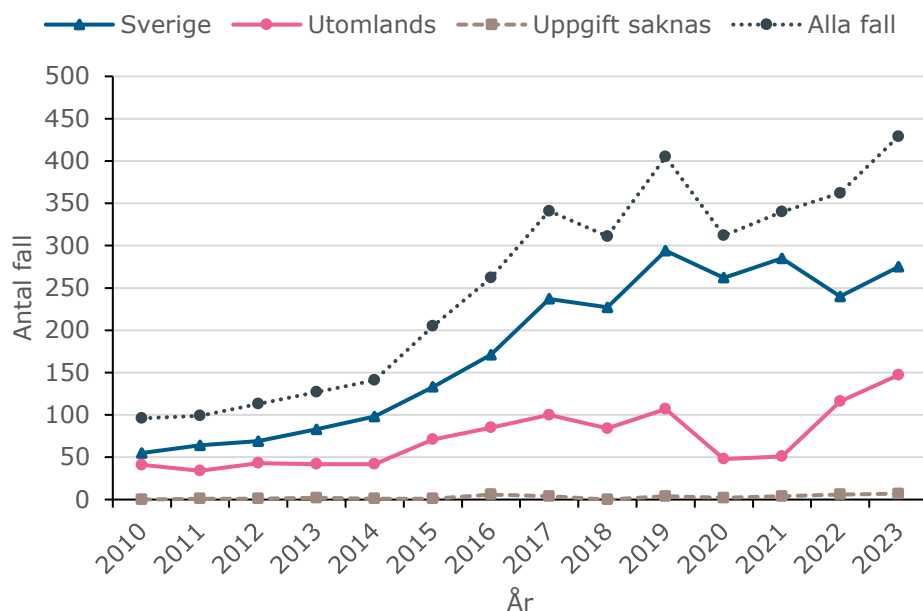
Av totalt antal rapporterade gonorréfall år 2023 var 45 procent smittade via sexuell kontakt med samma kön. Antalet rapporterade fall i gruppen ökade med 30 procent jämfört med året innan, men har varierat något under åren. Under 2020–2021 sågs en minskning av utlandssmittade, men sedan 2022 ses en tydlig ökning (av framför allt smittade i Europa). Antalet fall med smittväg sexuell kontakt med samma kön, smittade i Sverige, ökade jämfört med föregående år, men var lägre än toppåret 2021, se figur 18. Flest smittade sågs i åldersgruppen 30–39 år, se figur 19.

Antalet fall med smittväg sexuell kontakt med båda könen ökade också. De utgjorde 5 procent av fallen, se figur 17. Uppgiften smitta via sexuell kontakt med båda könen har rapporterats sedan 2015.

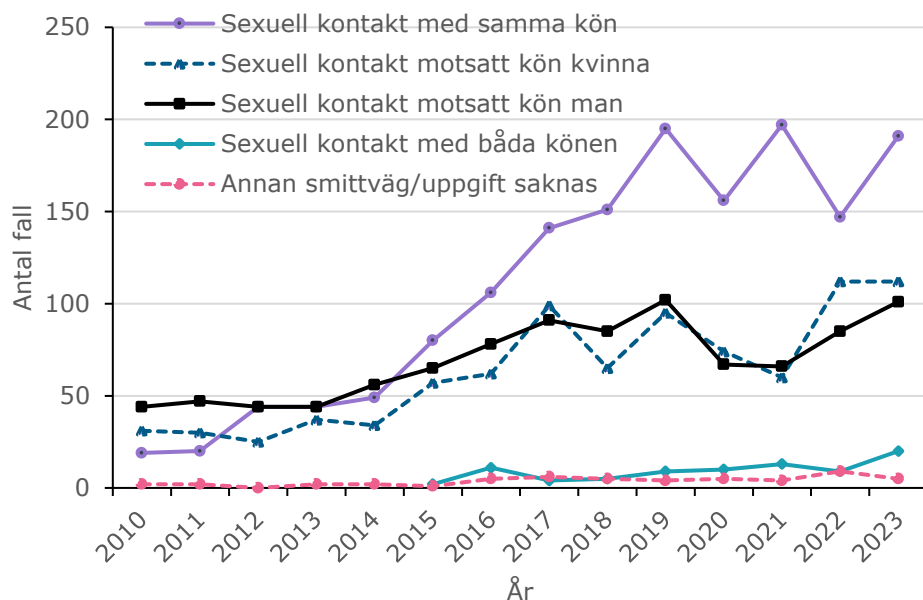
Figur 15. Incidens av gonorré per år och kön 2014–2023

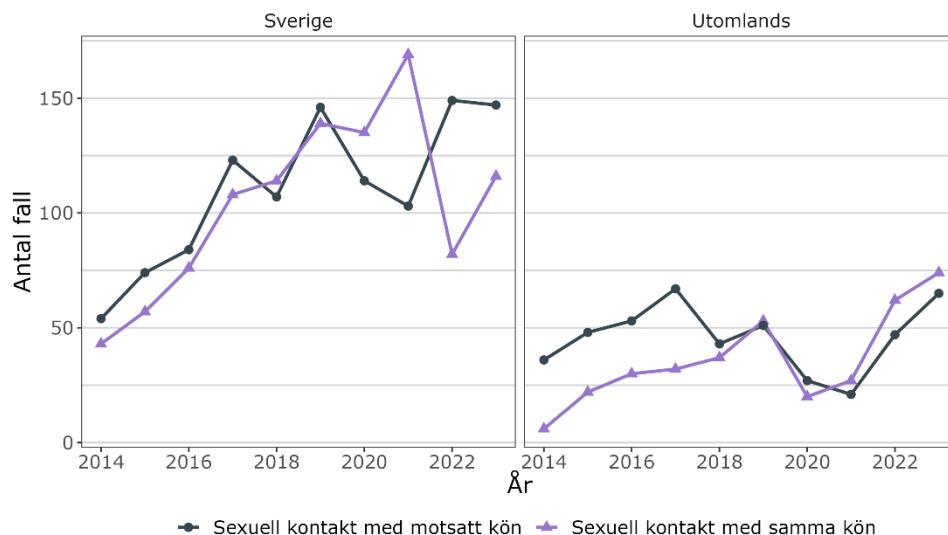
Figur 16. Antal fall med gonorré smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

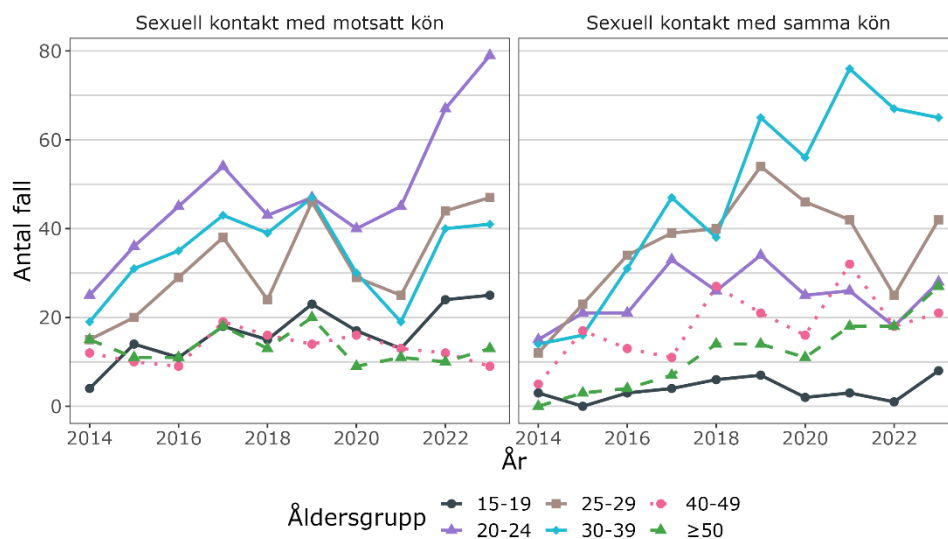
Figur 17. Antal fall med gonorré per smittväg 2010–2023

Figur 18. Antal fall med gonorré per smittväg sexuell kontakt med samma kön samt sexuell kontakt med motsatt kön, smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

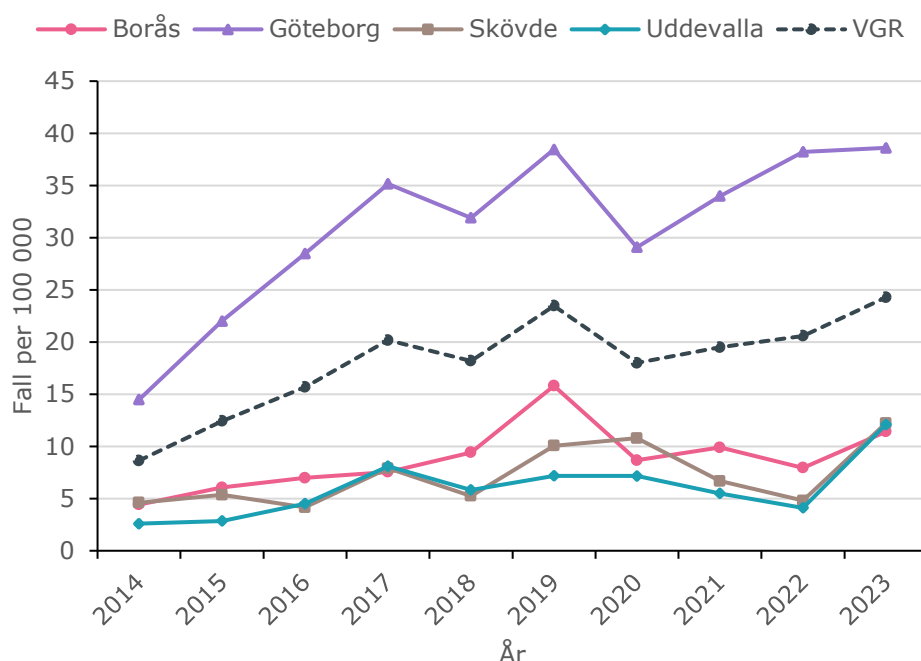
Figur 19. Antal fall med gonorré per smittväg sexuell kontakt med samma kön respektive motsatt kön, per åldersgrupp 15 år och äldre, 2014–2023

Antalet rapporterade fall ökade i hela Västra Götaland, se figur 20. Majoriteten (74 procent) av samtliga fall rapporterades i Göteborgsområdet.

Västra Götalandsregionens avtal för internetbaserad provtagning via Klamydia.se upphörde den sista april 2023. Först den 21 december 2023 lanserades regionens nya tjänst, via 1177, för egen provhantering av klamydia och gonorré. Möjligheten till beställning av provtagningskit via internet har därför varit begränsad under större delen av året.

Figur 20. Incidens av gonorré per 100 000 invånare rapporterade till respektive smittskyddskontor 2014–2023

Kommentar: Diagrammet ovan anger var i regionen fallen har diagnostiserats, inte var de kan ha smittats.

Grupp A-streptokocker – invasiva

Det finns många olika streptokocker; en del med förmåga att orsaka sjukdom hos människa, andra helt harmlösa. De invasiva streptokockerna tillhör arten *Streptococcus pyogenes* – betahemolyserande streptokocker grupp A – GAS.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
54	3,07	201	11,38	48/52	58	0 – 95	-
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Smittland rapporteras ej.							

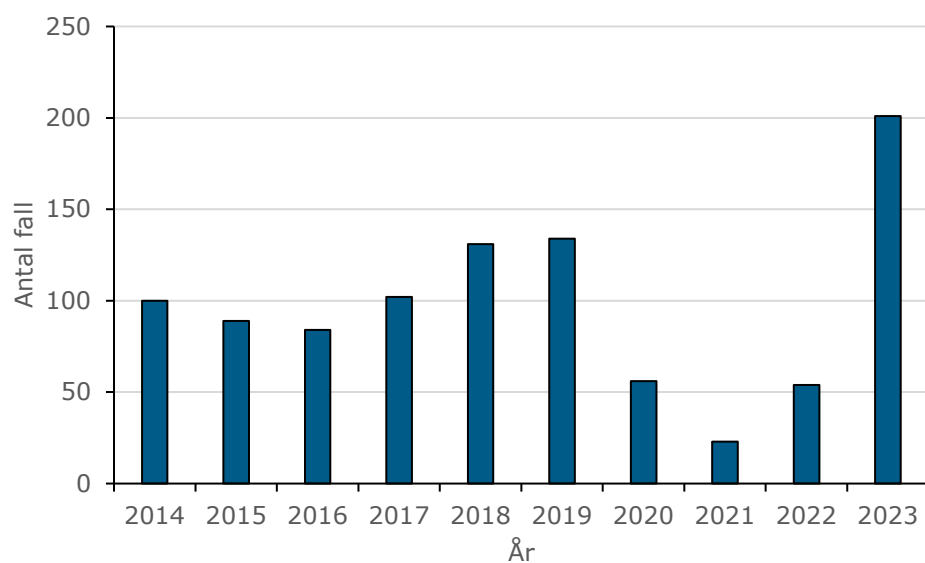
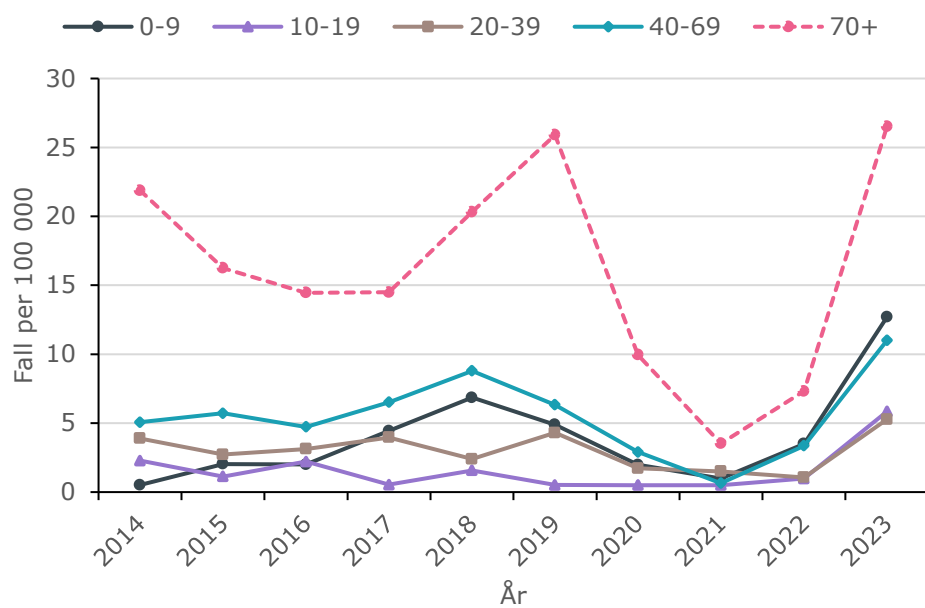
Utfall och trend

Antalet fall av invasiva infektioner med grupp-A-streptokocker ökade med 272 procent jämfört med föregående år, och blev väsentligt högre jämfört med nivåerna innan covid-19-pandemin. Sedan anmälningsplikten infördes år 2004 har så många fall aldrig rapporterats.

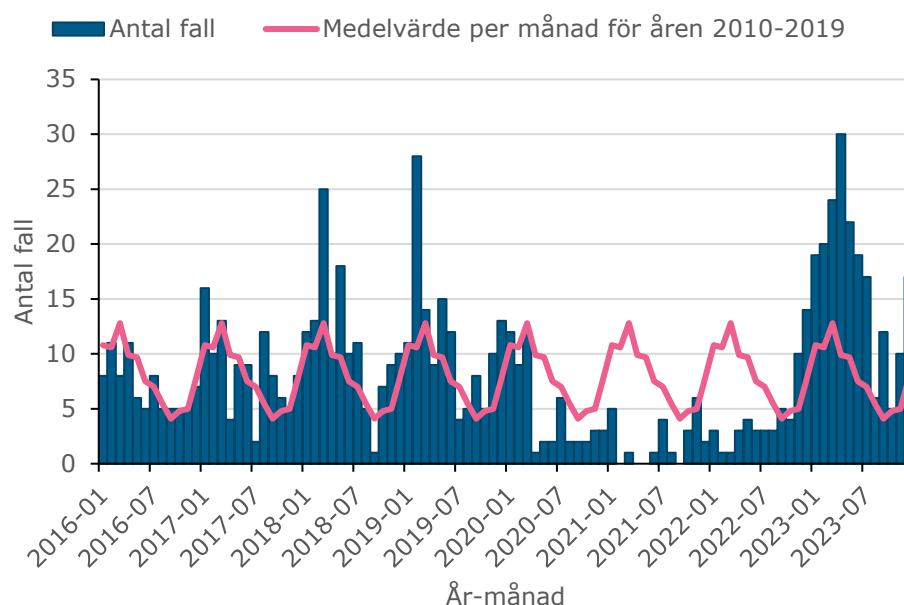
Figur 23 visar säsongvariationen. Efter att antalet fall legat på en ovanligt låg nivå sedan mars 2020 ses åter en ökning från november 2022. Ökningen kom då tidigare och antalet fall har sedan dess legat på en konstant högre nivå än medelvärdet för jämförelseperioden (2010–2019). Samma mönster ses för icke-invasiva streptokockinfektioner, till exempel scharlakansfeber, se figur 24.

Högst incidens ses bland personer 70 år och äldre. Av de rapporterade fallen utgjorde barn i åldern 0–9 år drygt 12 procent, vilket är högre jämfört med 2010–2019 då de i genomsnitt utgjorde 6,4 procent av fallen.

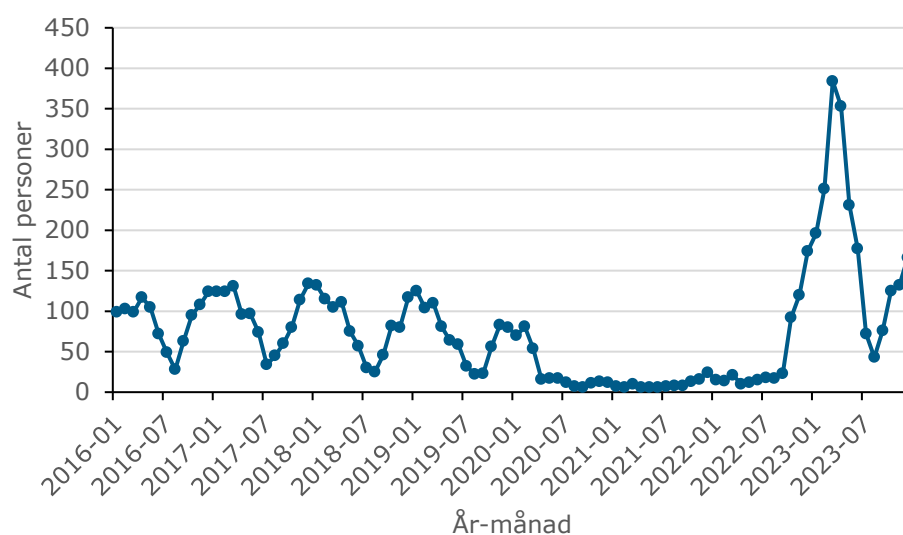
Sammanfattningsvis har det efter covid-19-pandemins restriktioner varit en större spridning av streptokocker i samhället, vilket då också ger fler fall med allvarlig och invasiv infektion. De exakta orsakerna till detta är komplexa och sannolikt kopplade till både immunitet, kontaktmönster och förekomst av virala luftvägsinfektioner.

Figur 21. Antal fall av invasiva grupp A-streptokocker 2014–2023**Figur 22. Incidens av invasiva grupp A-streptokocker per åldersgrupp 2014–2023**

Figur 23. Antal fall med invasiva grupp A-streptokocker per månad 2016–2023 (staplar), jämfört med medelvärdet per månad för 2010–2019 (linje)

Figur 24. Antal personer med diagnosen scharlakansfeber per månad 2016–2023 (källa: Vega)

Kommentar: Diagrammet visar antalet personer i Västra Götaland som blivit diagnostiserade med scharlakansfeber (diagnoskod A38.9) per månad i öppen- respektive slutenvård.

Haemophilus influenzae – invasiv

Haemophilus influenzae är en bakterie som kan orsaka olika infektioner i de övre luftvägarna, men också invasiva och svåra infektioner. Hos framför allt små barn förekommer invasiv infektion (bakterierna kan påvisas i blodet eller i annan steril lokal). Bakterien är känslig för antibiotika.

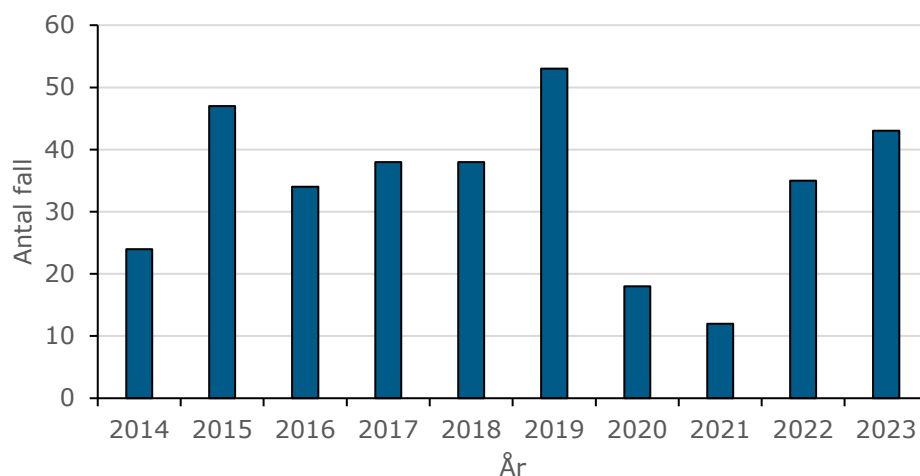
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
35	1,99	43	2,43	70/30	71	0 – 97	-
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Smittland rapporteras ej.							

Utfall och trend

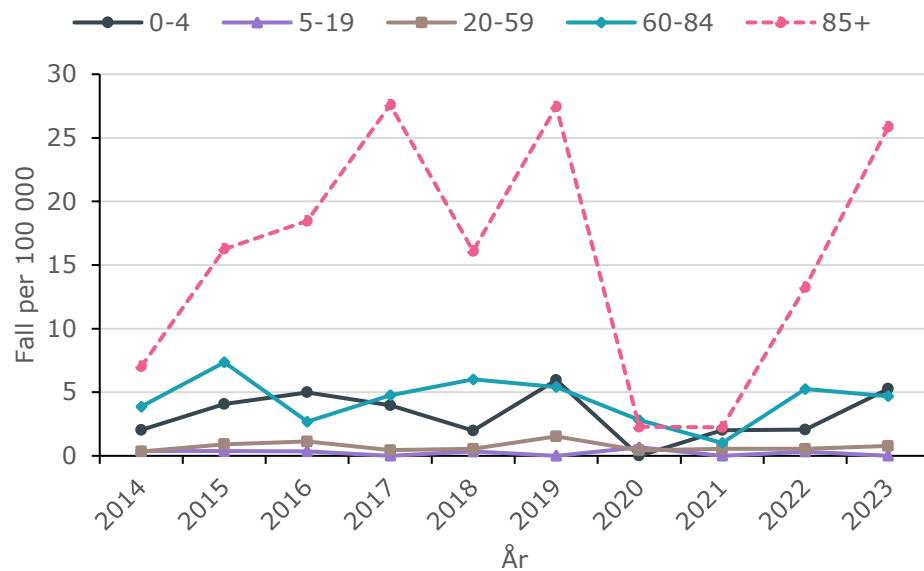
Antalet fall ökade med 23 procent jämfört med föregående år, och är nu tillbaka på samma nivå som åren innan covid-19-pandemin. Det går inte att utläsa någon allmän trend över tid, eftersom antalet fall varierar lite från år till år.

Liksom tidigare år sågs flest fall bland äldre. Incidensen är högst bland personer som är 85 år och äldre, se figur 26. Under året rapporterades fem barn i åldern 0–4 år, vilket är i nivå med tidigare år.

Figur 25. Antal fall med invasiv Haemophilus influenzae per år

Figur 26. Incidens av infektion med invasiv *Haemophilus influenzae* per åldersgrupp 2014–2023

Harpest

Kan också benämnas tularemi. Harpest orsakas av bakterien Francisella tularensis. Sjukdomen drabbar främst gnagare, men smittan kan överföras till människor på olika sätt, framför allt via mygg. Orsaken till att antalet fall varierar från år till år är oklar, men sannolikt samverkar ett flertal faktorer, till exempel väderförhållanden, antalet värddjur och mängden myggor.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
20	1,14	34	1,92	29/71	56,5	19 – 86	100
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

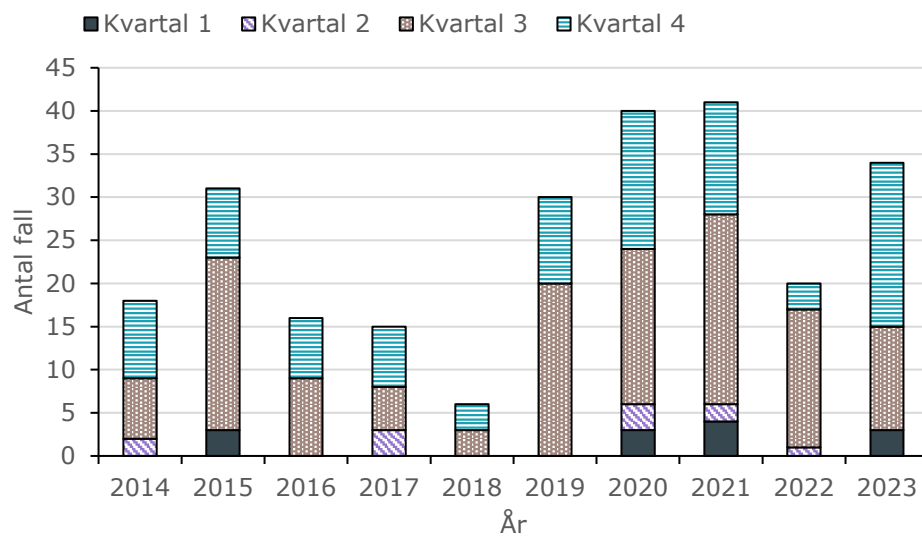
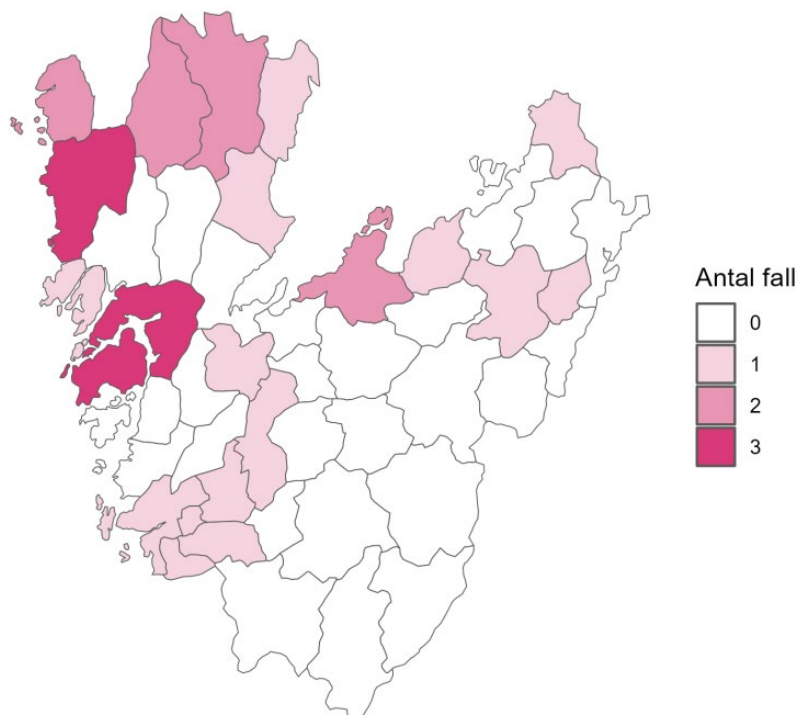
Utfall och trend

Antalet fall i riket brukar variera mellan regioner och år. Harpest är vanligast i norra Sverige (i Västerbotten rapporterades 180 fall år 2023). Av årets 34 fall i vår region rapporterades 8 fall i september och 16 i oktober, se figur 27.

Av de nio rapporterade fallen med annan klinisk manifestation som symtombild, uppgavs ett fall ha oculoglandulär form med feber, muskelvärk eller svullna lymfkörtlar, se tabell 1. Flest smittade sågs i åldersgruppen 40–79 år (28 fall), och som tidigare smittades fler män än kvinnor. Antalet fall som bedömts smittade i Västra Götaland var 33, varav de flesta i kommuner i Fyrbodal, se figur 28.

Tabell 1. Harpest per klinisk manifestation

	Sår	Luftväg	Annan klinisk manifestation	Totalt
2022	7	4	9	20
2023	15	10	9	34

Figur 27. Antal fall med harpest per kvartal 2014–2023**Figur 28. Antal fall med harpest 2023 per kommun där smitta sannolikt skett**

Hepatit A

Hepatit A orsakas av ett virus som sprids främst via förorenat vatten eller livsmedel. Sjukdomen drabbar i princip endast människor, och förekommer allmänt i länder med dålig dricksvattenhygien, men kan även smitta från person till person eller via livsmedel.

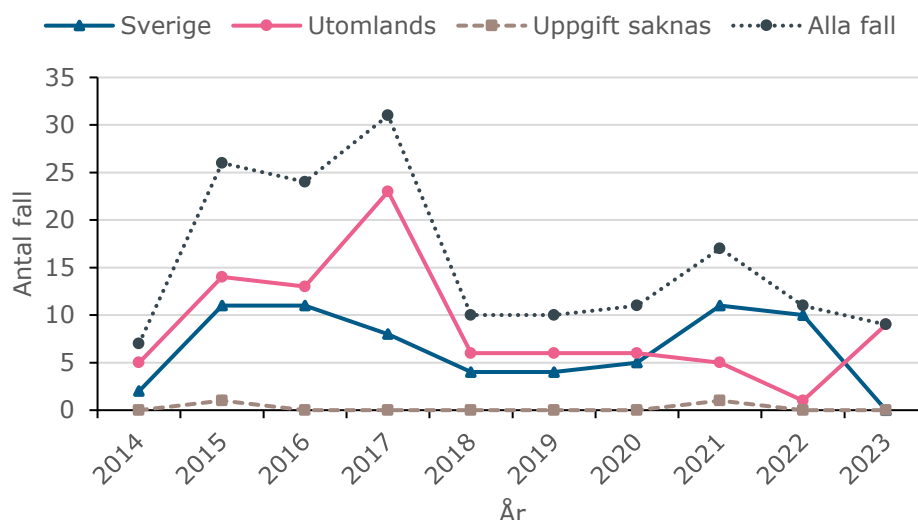
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
11	0,63	9	0,51	56/44	10	1 – 83	0
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 rapporterades nio fall med hepatit A, vilket är i nivå med de senaste åren. Samtliga fall hade smittats utomlands.

Liksom tidigare år rapporterades framför allt fall bland barn. Fem av årets fall var 10 år eller yngre. Ett par av fallen tillhörde samma hushåll.

Figur 29. Antal fall med hepatit A smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

Hepatit B och D

Hepatit B orsakas av ett virus som sprids sexuellt eller via blod. Smittan finns bland människor i hela världen. Hepatit D är ett virus som kräver samtidig infektion med hepatit B.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
142	8,07	104	5,89	38/61	40	4 – 86	12
Förklaring: Tabellen visar data för hepatit B. Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

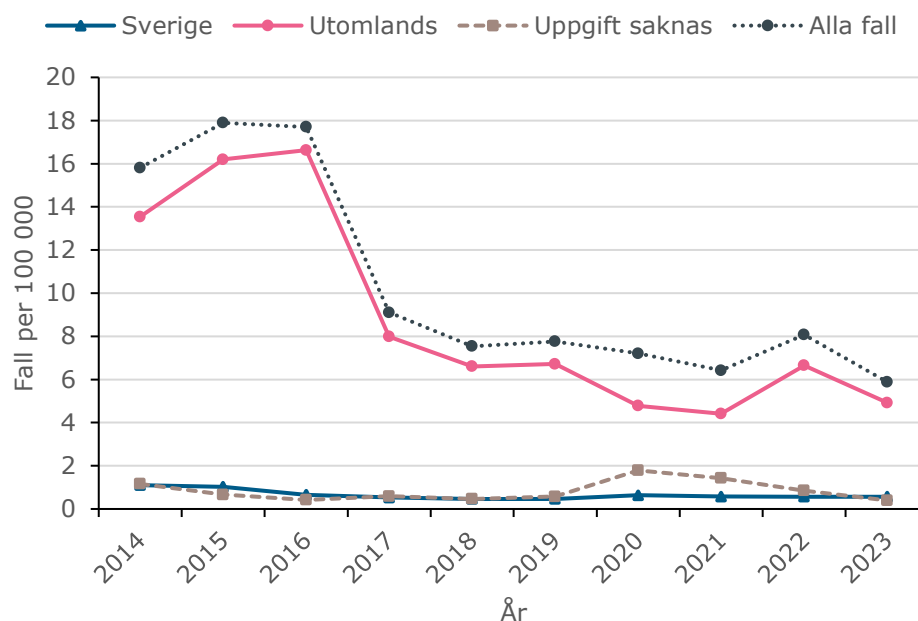
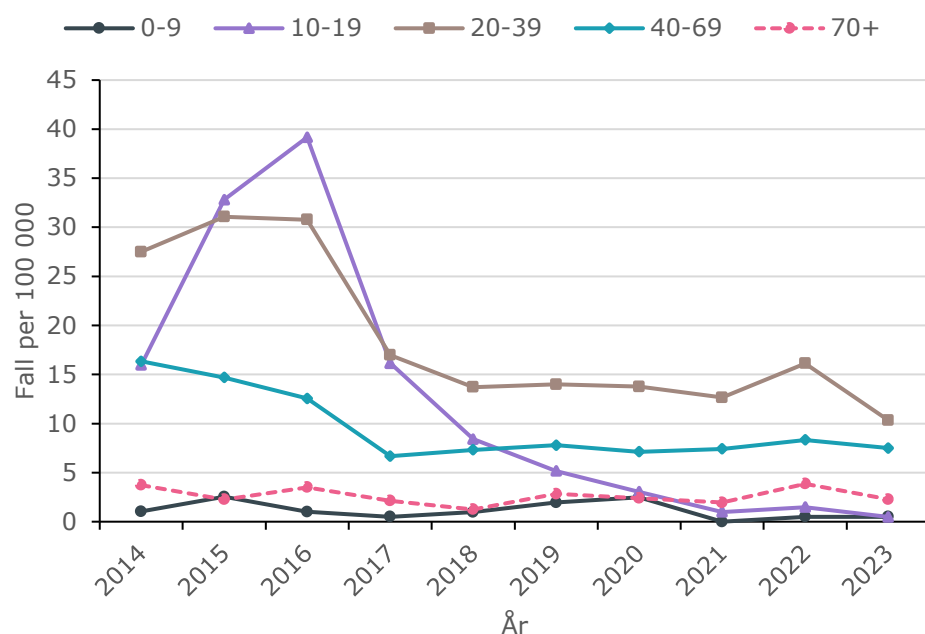
Utfall och trend

Antalet fall med hepatit B minskade med 27 procent jämfört med år 2022. Över längre tid ses en tydligt minskande trend för fall som smittats utomlands. Efter den topp som sågs 2016 i samband med migrationen som följde av kriget i Syrien, har antalet fall legat på en lägre och minskande nivå. För de fall som anges vara smittade i Sverige ligger nivån stabil och oförändrad.

Av de fall där smittland rapporterades under 2023 var drygt 88 procent smittade utomlands. De flesta fallen har kronisk hepatit B. Fyra fall med akut hepatit B (positiv anti-HBc IgM) rapporterades under året, vilket är i nivå med de senaste fem åren.

Hepatit D

Ett fall med hepatit D rapporterades under 2023. Detta är i nivå med hur det brukar se ut. Sedan 2010 har runt 3–4 fall årligen rapporterats (medianvärde 3, spridning 0–10). Senast ett inhemskt fall med hepatit D rapporterades var 2010; en person som smittats via intravenöst missbruk.

Figur 30. Incidens av hepatit B smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023**Figur 31. Incidens av hepatit B per åldersgrupp 2014–2023**

Hepatit C

Hepatit C orsakas av ett virus som bara finns hos människor och sprids via blod. Smittämnet är mycket utbrett och vanligt i hela världen, men förekomsten i Sverige är förhållandevis låg. Effektiv behandling och ökad tillgänglighet till sprututbyte gör att det nu finns en uttalad ambition att eliminera hepatit C i framtiden.

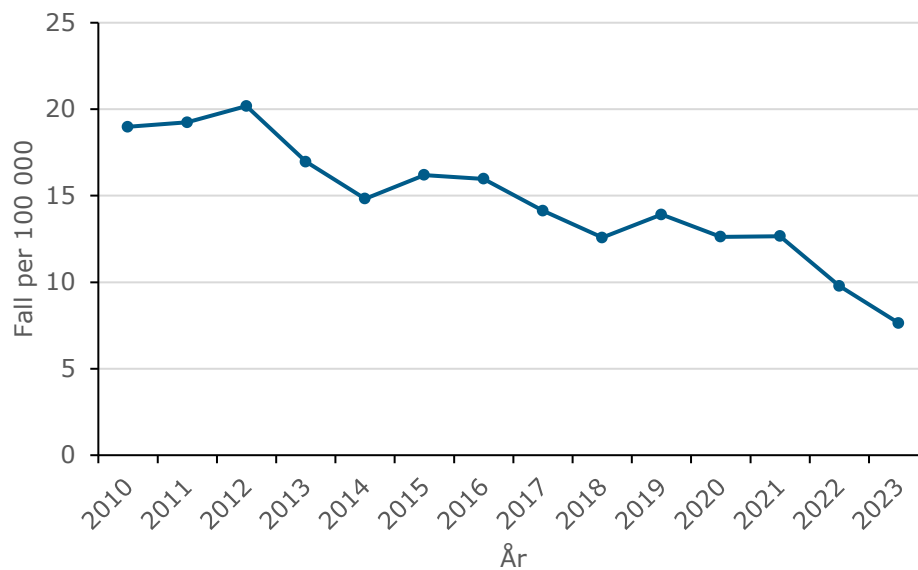
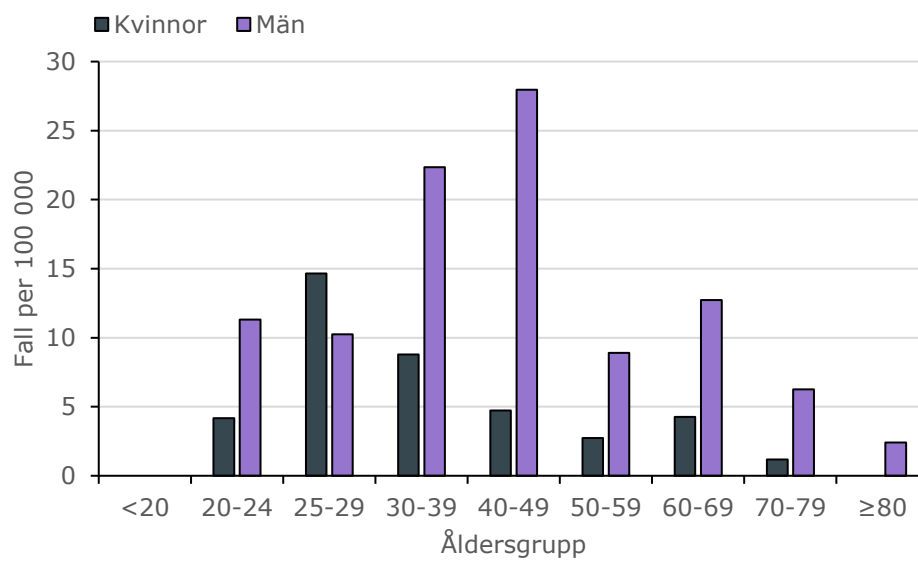
2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
172	9,78	135	7,64	26/74	40	22 – 84	69
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

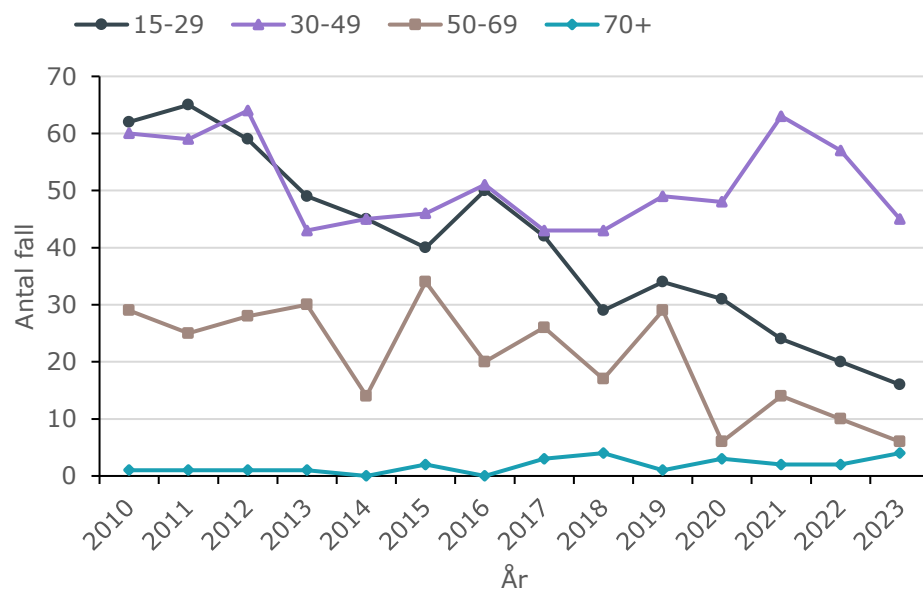
Antalet fall med hepatit C minskade med 21 procent jämfört med föregående år.

Sett över längre tid är trenden tydligt minskande. År 2020 ändrades dock falldefinitionen så att endast fall med aktiv infektion ska rapporteras. Men även när man tar hänsyn till detta, kvarstår den minskande trenden.

Liksom tidigare var de flesta fallen (65 procent) smittade i Sverige. Intravenöst missbruk var den dominerande smittvägen; bland smittade i Sverige blev 78 procent det genom att injicera droger. Smittotillfället kan i en del fall ligga långt bak i tiden. Av de som smittats i Sverige via intravenöst missbruk är 86 procent mellan 20 och 49 år när de får diagnosen, vilket talar för att smittspridning fortsatt sker inom denna grupp. Över tid ses ett skifte; färre fall diagnostiseras bland de yngre. Flest fall ses nu bland åldersgrupperna 30–39 och 40–49 år.

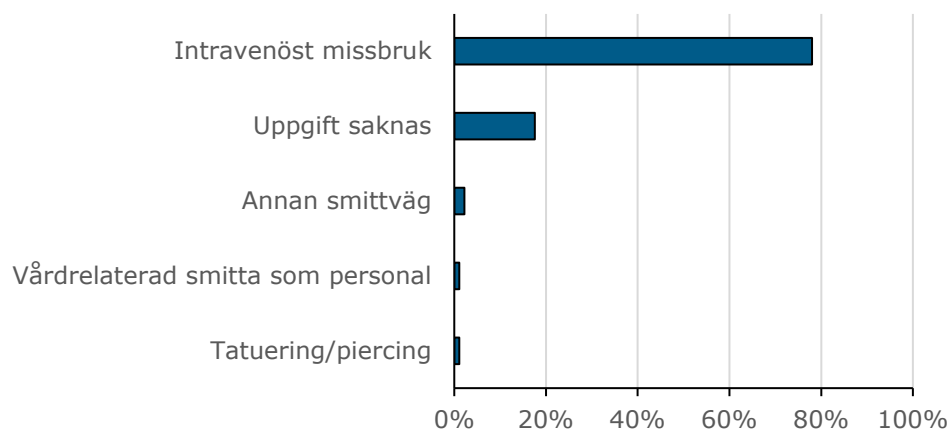
Figur 32. Incidens av hepatit C åren 2010–2023**Figur 33. Incidens av hepatit C per kön och åldersgrupp 2023**

Figur 34. Antal rapporterade fall som smittats via intravenöst missbruk i Sverige, per åldersgrupp, åren 2010–2023

Kommentar: Diagrammet visar åldern när fallet rapporterades.

Figur 35. Smittvägar för fall smittade i Sverige, diagnostiserade 2023

Kommentar: Smitta kan ha skett flera år innan diagnos.

Hepatit E

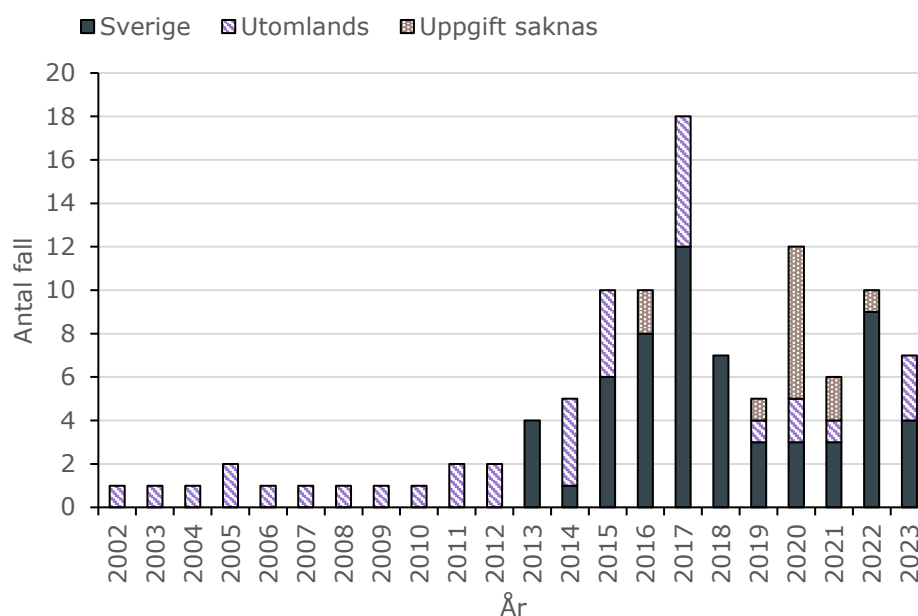
Hepatit E-virus utsöndras med avföringen och sprids via förorenat vatten eller livsmedel, till exempel otillräckligt tillagat kött.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
10	0,57	7	0,4	29/71	62	7 – 84	57
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 rapporterades sju fall vilket är i nivå med de senaste åren. I likhet med de senaste åren hade de flesta av fallen smittats i Sverige. Under 00-talet diagnostiserades endast enstaka fall per år, oftast smittade utomlands. Men med ökad uppmärksamhet kring diagnosen och ökad provtagning diagnostiseras fler fall sedan 2013.

Figur 36. Antal fall med hepatit E per smittland åren 2002–2023

Hiv

Hivinfektion orsakas av ett humant immunbristvirus av retrovirustyp. Obehandlad hiv ger tilltagande immunbrist på grund av att celler som är helt nödvändiga för immunförsvaret, så kallade CD4-celler, förstörs. Hiv lagras i vilande celler, så kallade minnesceller. Vid en etablerad hivinfektion finns det i dagsläget ingen bot. Modern behandling ger dock en mycket effektiv hämning av virusmängden, vilket innebär att smittsamheten blir minimal och risken för sjukdomsutveckling minskar kraftigt. Personer med välinställd behandling, så kallad smittfri hiv, kan efter individuell bedömning av behandlande läkare befrias från informationsplikt vid sexuella kontakter och vissa sjukvårdskontakter.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
52	2,96	33	1,87	33/67	39	14-59	15
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

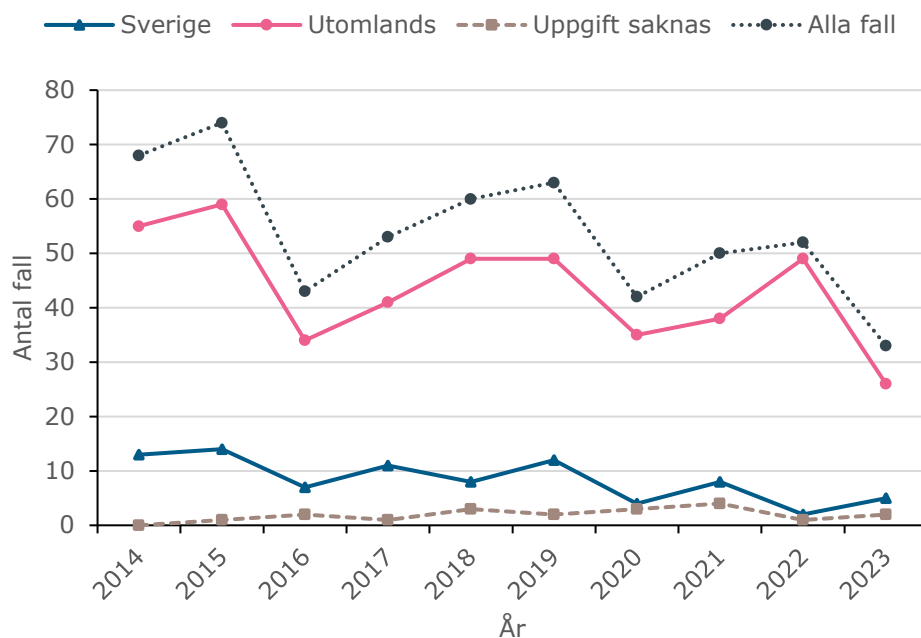
De senaste tio åren ses en svagt minskande trend. Under året anmäldes 33 fall av hiv, med behandlande läkare i Västra Götaland, jämfört med 52 fall år 2022. Av de anmälda fallen år 2023 fick 15 diagnosen samma år, medan 18 fall hade diagnostiserats tidigare. Som tidigare år uppgavs de flesta vara smittade utomlands. Sedan år 2022 har vi sett en ökning av rapporterade fall från det krigsdrabbade Ukraina. De senaste åren har enstaka personer smittats i Sverige, se figur 37.

Smittväg sexuell kontakt med motsatt kön rapporterades i 42 procent av fallen, jämfört med 36 procent via sexuell kontakt med samma kön. Intravenöst missbruk rapporterades som smittväg i 12 procent; samtliga med redan känd diagnos från annat land. Uppgift om smittväg saknades i 9 procent, se figur 38.

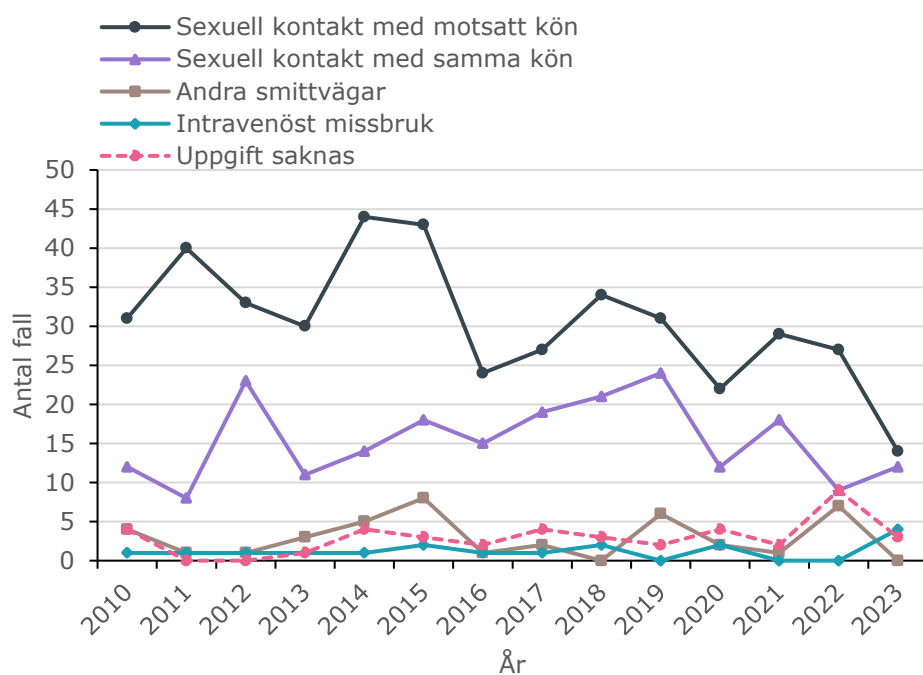
Av årets 33 fall rapporterades 27 som hivbärare, fyra fall med aids, ett fall med hiv och aids samtidigt samt ett fall med primärinfektion.

Diagrammen som redovisas nedan avser nyanmälda fall i Västra Götaland och inflyttade med redan känd diagnos från annat land. Smitta kan ha skett flera år innan diagnos.

Figur 37. Antal fall med hiv, smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023, nyanmälda i Västra Götaland eller inflyttade med känd diagnos från annat land

Figur 38. Antal fall med hiv per smittväg 2010–2023, nyanmälda i Västra Götaland eller inflyttade med känd diagnos från annat land

Kikhosta

Kikhosta orsakas av att bakterien *Bordetella pertussis* får fäste i luftvägarna. Smittsamheten är mycket hög.

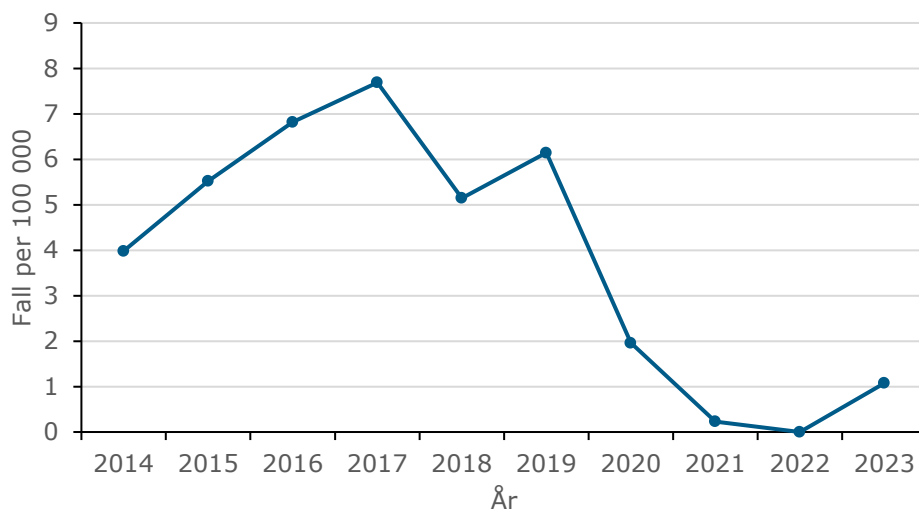
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
0	-	19	1,08	42/58	14	0 – 59	95
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 rapporterades 19 fall. I samband med pandemin sågs en drastisk minskning av kikhosta, sannolikt till följd av minskade kontakter mellan människor.

Av årets fall var fyra (21 procent) spädbarn under 1 års ålder.

Figur 39. Incidens av kikhosta per år 2014–2023

Klamydia

Klamydia är den vanligast rapporterade sexuellt överförbara infektionen i Sverige. Sjukdomen orsakas av bakterien *Chlamydia trachomatis*.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
5 052	287,26	5 252	297,22	54/46	23	0 – 78	89
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

För klamydia sågs en nedåtgående trend. De senaste åren har antalet rapporterade fall minskat, men sedan 2022 ses åter en ökning. Totalt rapporterades 5 252 fall. De senaste två åren har ökningen varit 4 procent per år. Bland männen var ökningen 9 procent, jämfört med 2 procent år 2022. Antalet klamydiafall bland kvinnorna ökade inte under 2023, se figur 40.

Något fler kvinnor än män smittas. Medianåldern år 2023 var 22 år för kvinnor och 25 för män. Högst incidens sågs i åldersgruppen 20–24 år bland både kvinnor och män, men var högre bland kvinnorna. Av årets fall var 92 procent i åldersgruppen 15–39 år, se figur 42.

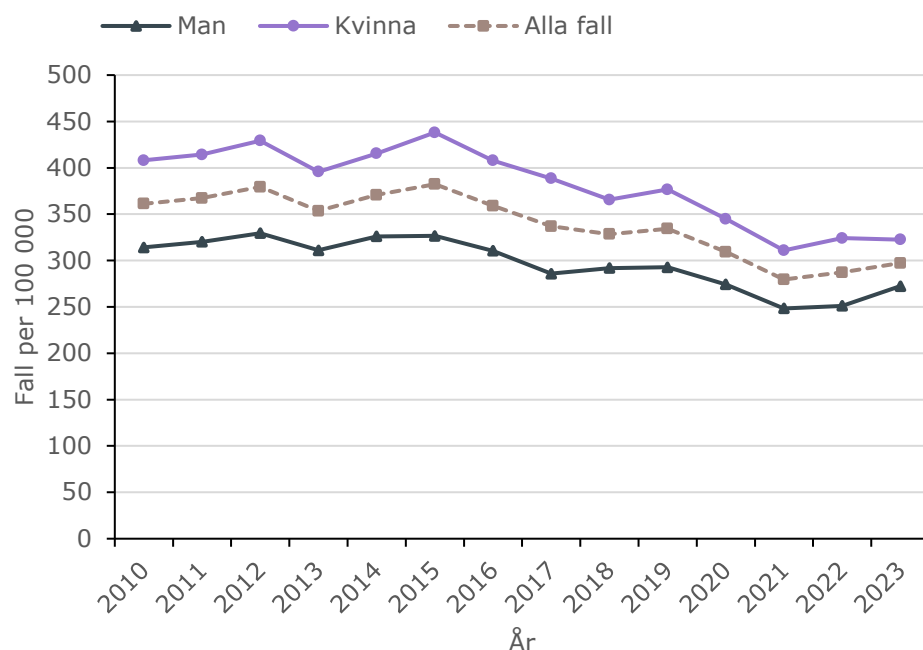
En klar majoritet (89 procent) hade smittats i Sverige. Andelen smittade via sexuell kontakt med motsatt kön var 87 procent. Uppgift om smittväg saknades i 5 procent av fallen, se figur 41. Av männen uppgavs 80 procent vara smittade via sexuell kontakt med motsatt kön. Andelen män med smittväg sexuell kontakt med samma kön var 13 procent. En ökning i denna grupp har setts de senaste åren.

Regionala skillnader sågs, se figur 43. Antalet rapporterade fall ökade mest i Göteborgsområdet (6 procent), följt av Skaraborg (5 procent) och Södra Älvsborg (3 procent). I Fyrbodal sågs dock en minskning (2 procent). Incidensen var högst i Göteborgsområdet. Här sågs en ökning av antalet fall med 12 procent bland männen och 1 procent bland kvinnorna. Figur 43 visar var i regionen fallen har diagnostiserats, men inte var man kan ha blivit smittad.

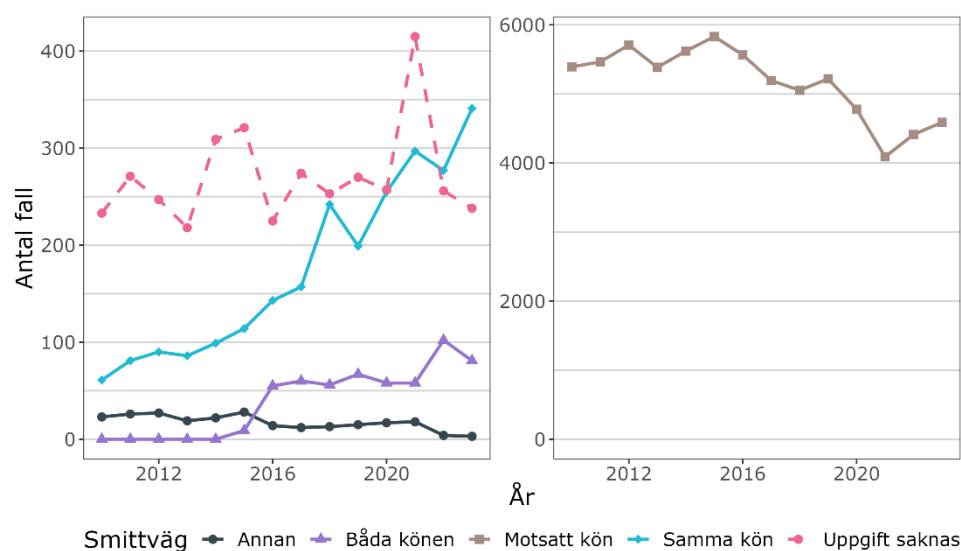
Under året rapporterades fyra fall med Lymfogranuloma venereum (LGV).

Västra Götalandsregionens avtal för internetbaserad provtagning via Klamydia.se upphörde den sista april 2023. Först den 21 december 2023 lanserades regionens nya tjänst, via 1177, för egen provhantering av klamydia och gonorré. Möjligheten till beställning av provtagningskit via internet har därför varit begränsad under större delen av året.

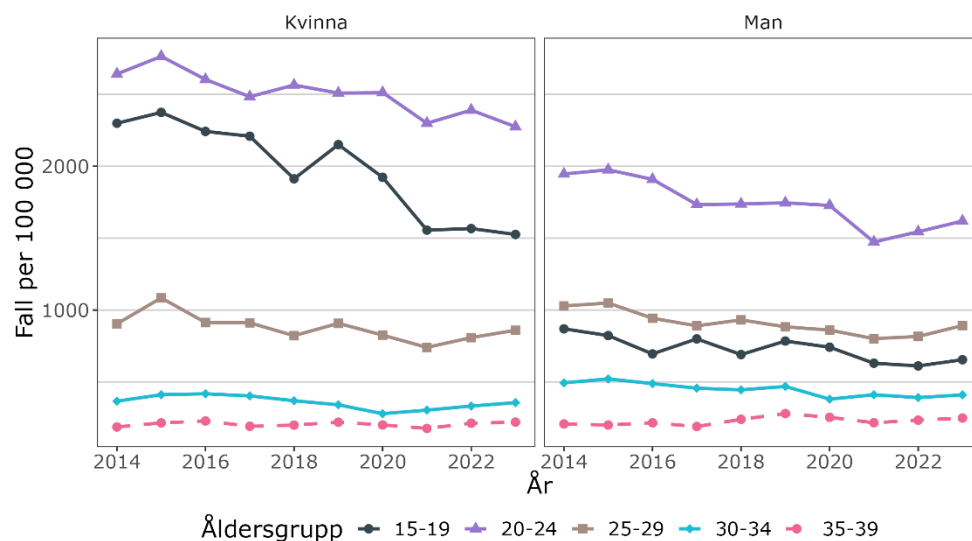
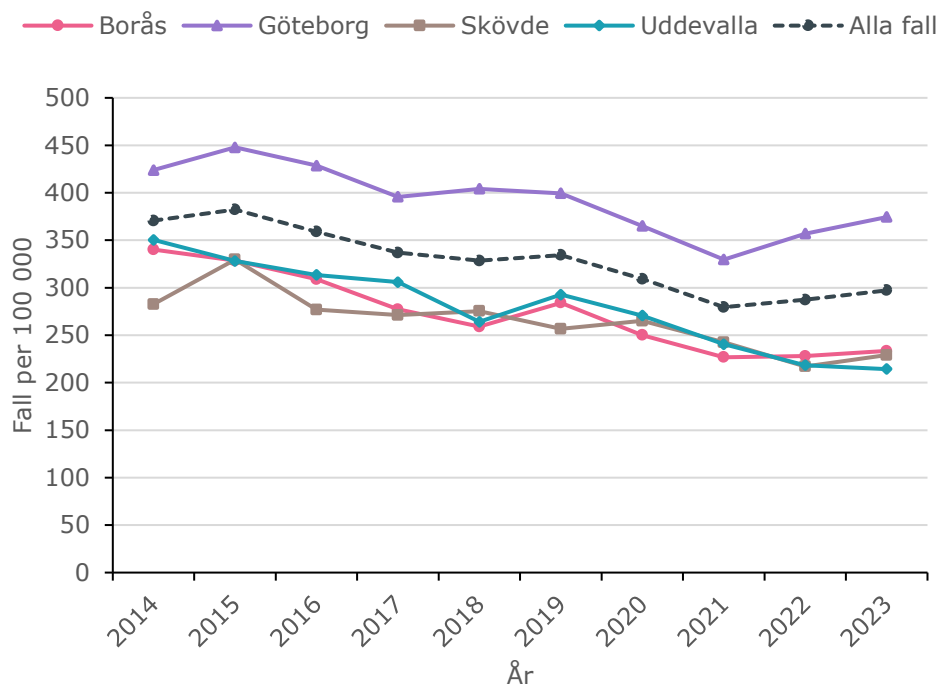
Figur 40. Incidens av klamydia per år och kön 2010–2023

Figur 41. Antal fall med klamydia per smittväg 2014–2023

Kommentar: Smittväg sexuell kontakt med motsatt kön, samma kön, eller båda kön, annan smittväg eller uppgift saknas.

Figur 42. Incidens av klamydia, kvinnor och män i åldern 15–39 år**Figur 43. Incidens av klamydia rapporterade till respektive smittskyddskontor 2014–2023**

Kommentar: Diagrammet ovan anger var i regionen fallen har diagnostiserats, inte var smitta kan ha skett.

Legionella (legionärssjuka)

Infektion med legionellabakterier kan orsaka allvarlig lunginflammation som kallas legionärssjuka, eller en mildare febersjukdom som kallas pontiacfeber.

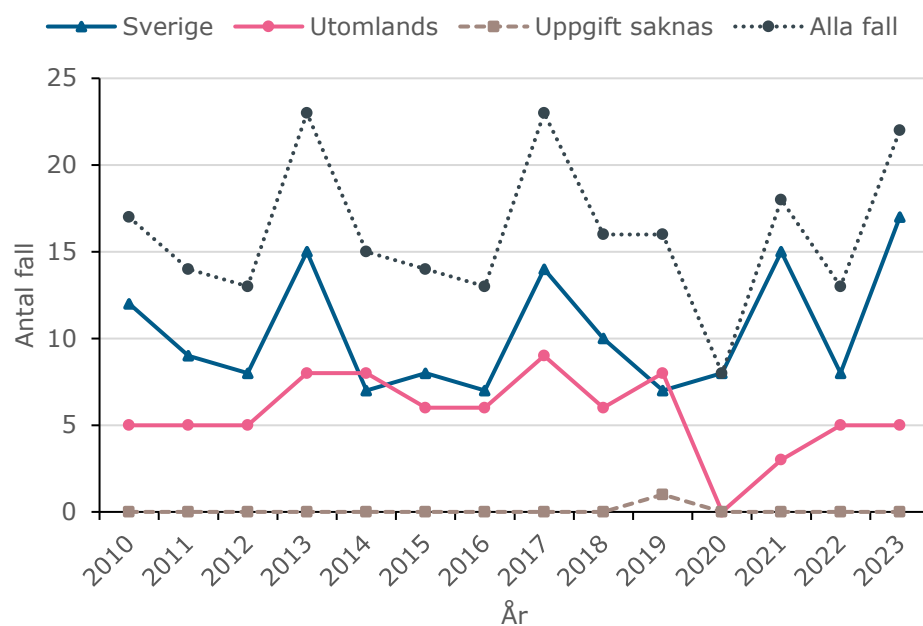
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
13	0,74	22	1,25	50/50	63	20 – 83	77
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

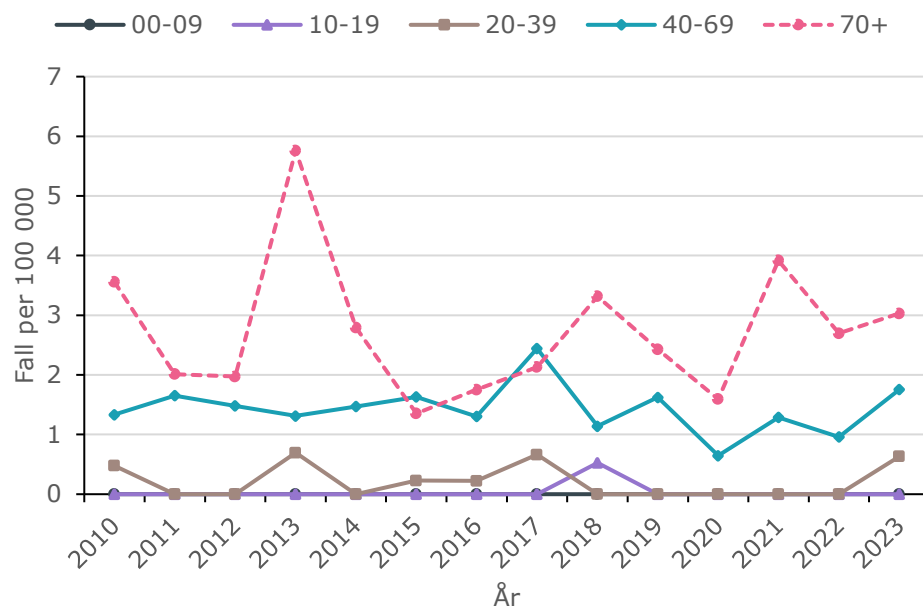
Under året rapporterades 22 fall vilket är en ökning jämfört med åren innan, se figur 44. Av årets fall hade 17 smittats i Sverige, varav 15 sannolikt i Västra Götaland. Övriga fall hade smittats utomlands, i fyra olika länder.

Tidigare år har fler män än kvinnor rapporterats. Under år 2023 sågs en ökning av antalet smittade kvinnor, och lika många kvinnor som män rapporterades. Högst incidens sågs i åldersgruppen 70 år och äldre, se figur 45. I åtta fall var odling positiv med *Legionella pneumophila*, där typning visade på olika sekvenstyper. I ett fall orsakades infektionen av *Legionella longbeachae*, som tidigare påvisats i påsar med planteringsjord. Ett av regionens laboratorier utför sedan 2023 en ny PCR-metod, som gör att fler legionellaarter kan påvisas och därmed fler fall diagnostiseras.

Figur 44. Antal fall med legionella smittade i Sverige respektive utomlands 2010–2023

Figur 45. Incidens av legionella per åldersgrupp 2010–2023

Listerios

Listerios orsakas av bakterien *Listeria monocytogenes* som är vanligt förekommande i omgivningen. Den smittar främst via förorenade livsmedel, men foster kan smittas via moderkakan om den gravida kvinnan blir smittad.

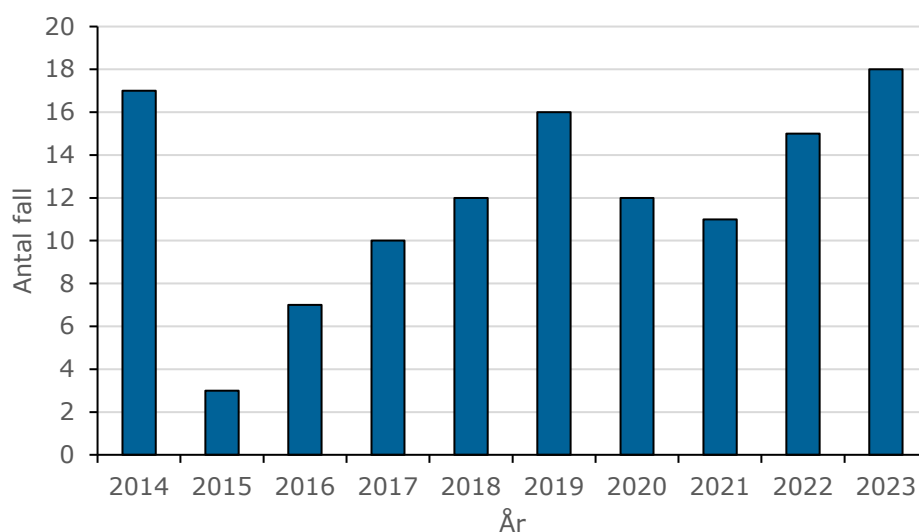
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
15	0,85	18	1,02	33/7	80	29 – 85	100
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Antalet fall ökade med 20 procent jämfört med 2022 (från 15 till 18 fall). Det är det högsta antalet fall som noterats under ett år. Över en längre tidsperiod ses en viss tendens till ökande trend. Men antalet fall varierar från år till år beroende på utbrott. Av årets fall var fyra kopplade till ett utbrott som orsakades av lax.

[Listeria \(Sverige september 2022–augusti 2023\) – Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Figur 46. Antal fall per år 2014–2023

Malaria

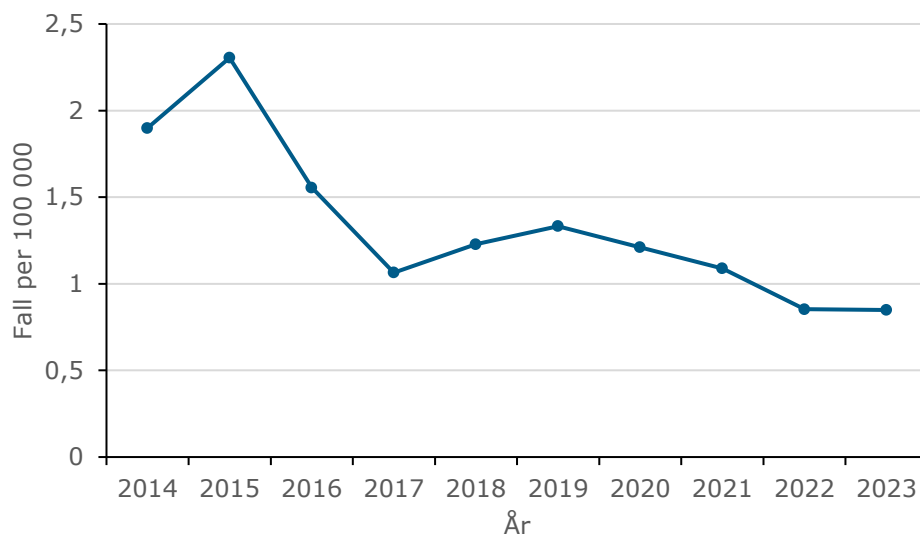
Malaria är en mycket utbredd sjukdom i tropiska och subtropiska delar av världen, men förekommer inte i Sverige. Malaria orsakas av encelliga organismer, så kallade urdjur (protozoer), som tillhör släktet Plasmodium. Sjukdomen sprids via myggor.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
15	0,85	15	0,85	13/87	42	11 – 67	0
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under året rapporterades 15 fall, vilket är lika många som året innan. Som tidigare smittades fler män än kvinnor. De senaste fem åren har 97 procent smittats i Afrika. Som föregående år rapporterades en majoritet av fallen ha Plasmodium falciparum, se tabell 2.

Figur 47. Incidens av malaria 2014–2023

Tabell 2. Malariaarter 2019–2023

Malariatyp	2019	2020	2021	2022	2023
Plasmodium falciparum	16	16	14	11	13
Plasmodium falciparum, Plasmodium malariae	2	0	1	0	0
Plasmodium malariae	1	2	2	1	0
Plasmodium ovale	3	1	0	2	1
Plasmodium vivax	0	1	1	0	1
Plasmodium vivax, Plasmodium malariae	0	0	0	1	0
Uppgift saknas	1	1	1	0	0
Totalt	23	21	19	15	15

Meningokocker – invasiv infektion

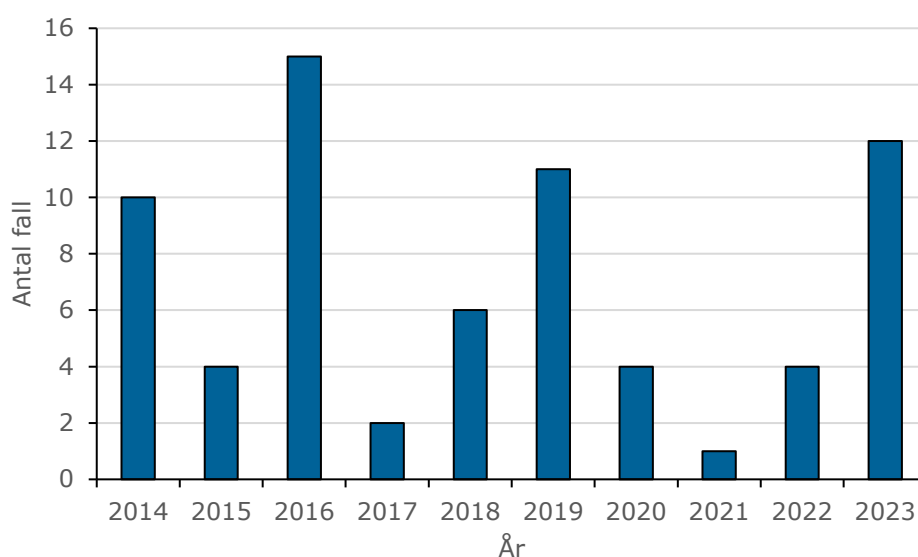
Meningokocker (*Neisseria meningitidis*) är bakterier som enbart infekterar människan. Dessa bakterier kan orsaka purulent hjärnhinneinflammation och sepsis, men kan också ge upphov till infektion i luftvägar och leder.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
4	0,23	12	0,68	58/42	31	0 – 82	100
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 rapporterades 12 fall. Detta är jämförbart med tidigare år, då det rapporterats mellan 1 och 15 fall årligen (medel 7). Inga kluster identifierades. Serogrupp W135 var vanligast med fem fall, därefter serogrupp B och Y med fyra respektive tre fall.

Figur 48. Antal fall med invasiv meningokockinfektion 2014–2023

Mpox

Mpox är en virussjukdom som kan spridas från djur till människa, men även mellan människor. Tidigare förekom denna infektion främst i Väst- och Centralafrika. Sedan maj 2022 har fall av mpox rapporterats från många delar av världen där smittan normalt sett inte förekommer. Smitta har framför allt skett via nära hudkontakt vid sexuella kontakter mellan män.

Utfall och trend

Under 2023 rapporterades ett bekräftat och ett misstänkt fall, jämfört med 13 fall år 2022. Inget av fallen år 2023 hade smittats i Sverige.

Sedan försommaren år 2022 finns vaccin tillgängligt för behandling av exponerade och som profylax för personer i riskgrupp.

MRSA – Meticillinresistenta gula stafylokocker

Meticillinresistenta *Staphylococcus aureus* (MRSA) är stammar av stafylokocker som är resistenta mot isoxazolympenicillin.

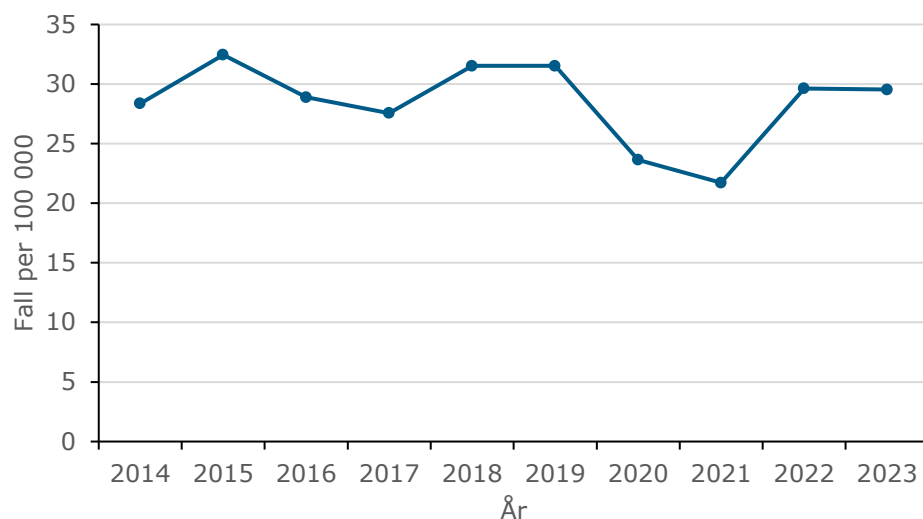
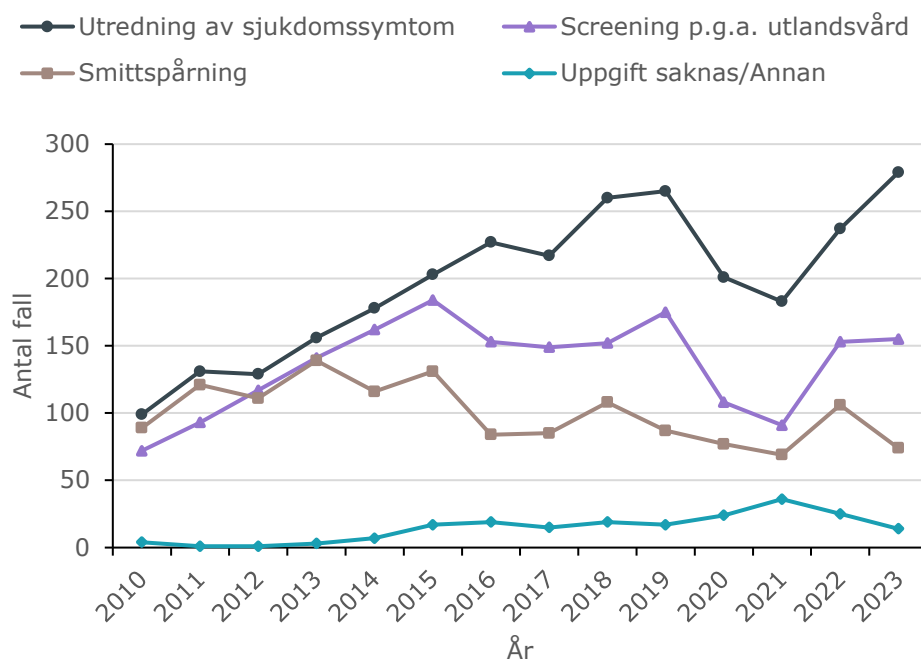
2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
521	29,62	522	29,54	54/46	33	0 – 107	52
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Antalet rapporterade fall med MRSA låg på samma nivå som föregående år. Hur många fall som rapporteras beror delvis på hur många patienter som screenas för bärarskap av multiresistenta bakterier inför sjukhusinläggning. Indikationen för screening har förändrats under årens gång, vilket har påverkat antalet rapporterade fall. Under de första pandemiåren hade det minskade resandet utomlands sannolikt också en påverkan. Ett mer stabilt mått över tid, är att titta på hur många fall per år som diagnostiseras på grund av utredning av sjukdomssymtom, se figur 50. Där ses en tydligt stigande trend, vilket speglar ökad förekomst av MRSA i samhället.

Under 2023 rapporterades 13 fall av invasiv infektion (isolat påvisat i blod eller likvor), vilket är i nivå med de senaste fem åren. Av dessa fall var fyra kända sedan tidigare.

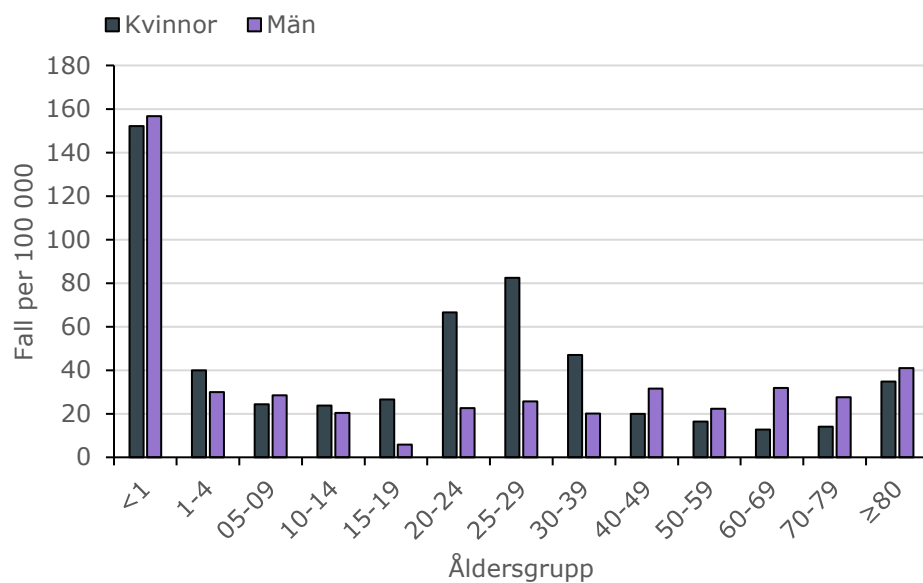
Det är fortsatt få fall som smittas på sjukhus eller i annan vårdmiljö i Sverige. Av de inhemskt smittade hade fyra fall smittats på sjukhus och fem i annan vårdmiljö, vilket är i nivå med tidigare år. Den största delen av smittan (75 procent) sker i samhället, framför allt bland hushållskontakter (28 procent).

Figur 49. Incidens av MRSA 2014–2023**Figur 50. Antal fall med MRSA per orsak till diagnos enligt smittskyddsanmälan 2010–2023**

Fler kvinnor än män rapporterades. Medianåldern för kvinnor var lägre (29,5 år) jämfört med män (42,5). Incidensen var högst bland barn under 1 års ålder, följt av kvinnor mellan 20 och 30 år samt personer 80 år och

äldre. Åldersfördelningen speglar vilka grupper som är föremål för screening. Den höga incidensen bland barn under 1 års ålder beror på screening och smittspårning inom neonatal- och mödravård. Kvinnor i 20–30 års ålder diagnostiseras ofta via screening i mödravården, och personer över 80 år i samband med screening inför operationer eller vid odling av kroniska sår.

Figur 51. Incidens av MRSA per kön och åldersgrupp 2023

Mässling

Mässling orsakas av ett virus som tillhör gruppen paramyxovirus. Sjukdomen är en av de mest smittsamma infektionerna i världen.

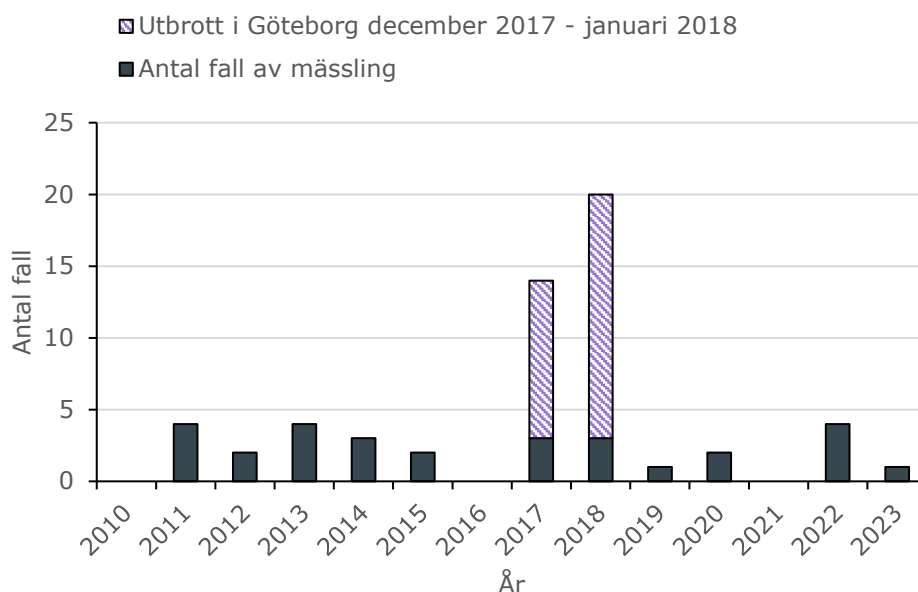
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
4	0,23	1	0,06	-	-	-	100
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 rapporterades ett fall av mässling hos en vuxen person som var ovaccinerad. Personen hade blivit smittad i Sverige, men oklart var. En omfattande smittspårning gjordes kring exponerade kontakter, men inget sekundärfall tillkom.

Sedan 2010 har några enstaka fall av mässling rapporterats varje år. Under december 2017 och januari 2018 insjuknade 28 personer i mässling i samband med ett utbrott i Göteborg.

Figur 52. Antal fall med mässling 2010–2023

Papegojsjuka

Papegojsjuka, som orsakas av bakterien *Chlamydia psittaci*, kan också benämnas ornitos eller psittacos. Smittämnet förekommer främst i smittade fåglars avföring och kan spridas till människa via damm från intorkad avföring. Sjukdomen kan orsaka svår luftvägsinfektion.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
10	0,57	14	0,79	29/71	74,5	53–88	86
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Sedan 2017 ses en ökning av antal fall, vilket delvis kan förklaras av införandet av PCR-paneler där diagnostik av *Chlamydia psittaci* ingår. Under året rapporterades 14 fall. Antalet fall per 100 000 invånare var 0,79 (motsvarande siffra för riket 0,59). Flest smittade sågs i gruppen 70 år och äldre. De senaste tre åren var i medeltal 55 procent av fallen i denna åldersgrupp, se figur 54. Som tidigare år diagnostiserades fler män än kvinnor. Medianåldern för män var 76 år.

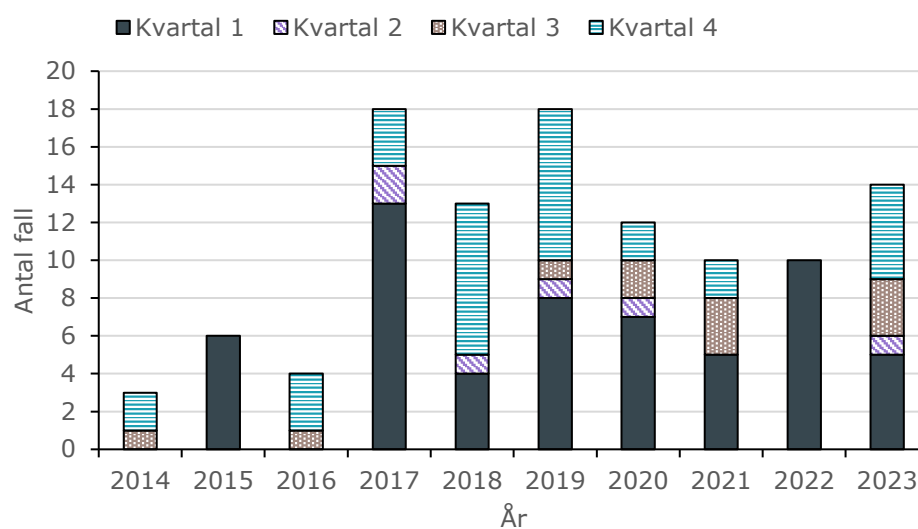
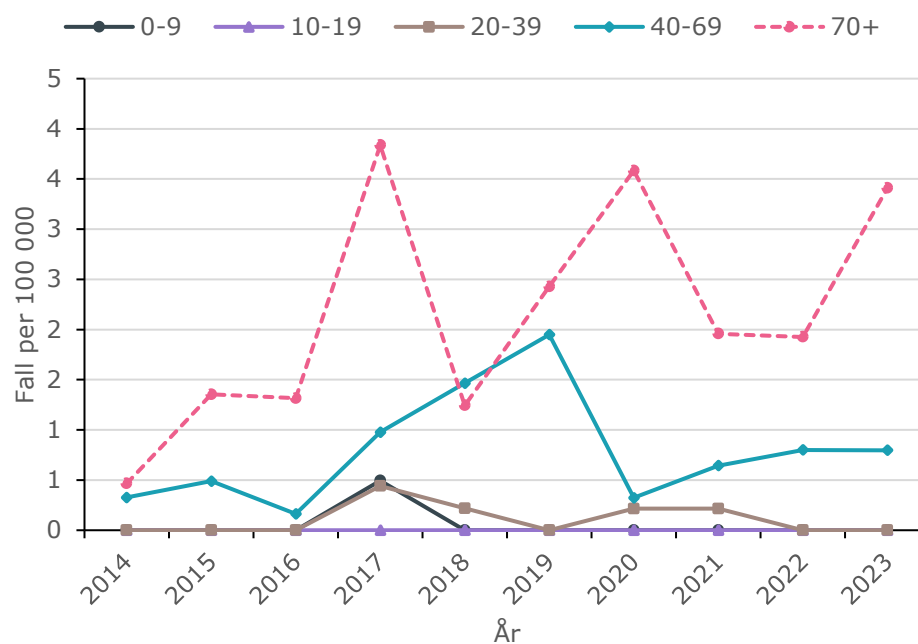
Smitta kan ske i samband med kontakt med vilda fåglar, via matning eller rengöring av fågelbord. Fem av fallen år 2023 rapporterades från slutet av november.

[Flera fall av papegojsjuka i Västra Götaland – var försiktig vid fågelmatning - VGRfokus - Dina nyheter från Västra Götalandsregionen](#)

Även nationellt sågs en ökning:

[Papegojsjuka \(Sverige, november 2023–\) – Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#)

En klar majoritet smittades i Västra Götaland (12 fall), varav flest rapporterades till smittskyddskontoret i Göteborg (10 fall), följt av Borås och Uddevalla (2 fall vardera).

Figur 52. Antal fall med papegojsjuka per kvartal 2014–2023**Figur 54. Incidens av papegojsjuka per åldersgrupp 2014–2023**

Pneumokocker – invasiv infektion

Pneumokockinfektion orsakas av bakterien *Streptococcus pneumoniae*. Denna luftvägspatogen är en av de vanligaste orsakerna till bakteriella luftvägsinfektioner, och även till hjärnhinneinflammation och sepsis.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
185	10,52	221	12,51	45/55	50	0 – 91	-
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Smittland rapporteras ej.							

Utfall och trend

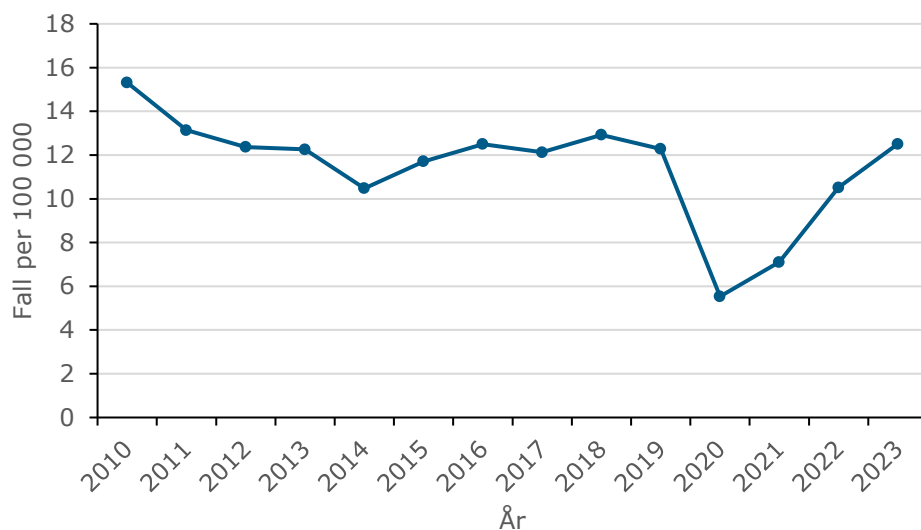
Antalet rapporterade fall ökade med 19 procent jämfört med föregående år. Sett över en längre tid har incidensen av invasiva pneumokocker legat på en jämn nivå fram till covid-19-pandemin, då rekordlåga nivåer noterades. Den ökning som sedan skett är en återgång till de nivåer som rådde innan pandemin.

Flest fall ses bland personer som är 65 år och äldre. Det senaste året ses dock en märkbar ökning bland de yngsta barnen. Bland barn under 2 års ålder rapporterades tio fall, vilket kan jämföras med tidigare år, då runt fyra fall per år i genomsnitt rapporterats. Bland barn 2–4 år rapporterades tolv fall vilket också är högre än tidigare år då 1–3 fall årligen rapporterats. Detta är till viss del påverkat av att fler fall med pneumokocker i pleuravätska rapporterats hos barn. Det är svårt att jämföra detta med tidigare år då det är oklart om rapporteringen varit likadan över tid.

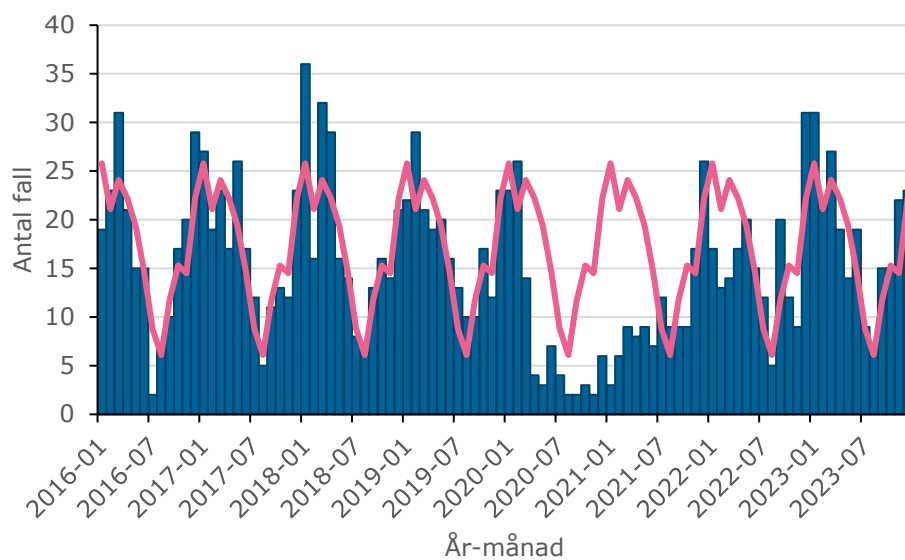
Allvarliga pneumokockinfektioner kan förebyggas med vaccin. Vacciner ger skydd mot vissa serotyper av pneumokocker. Under 2023 fanns uppgift om serotyp i 95 procent av fallen. Av de 18 olika serotyper som förekom, var de tre vanligaste 19A (26 procent), 3 (25 procent) och 6C (10 procent). Andelen sjukdomsfall orsakade av 19A och 3 har ökat tydligt de senaste åren. De utgör cirka 70 procent av sjukdomsfallen bland barn under 5 års ålder. Dessa serotyper täcks inte av det 10-valenta vaccinet, men ingår i det 15-valenta vaccinet (PCV15) som finns med i det nationella barnvaccinationsprogrammet sedan den 1 september 2023.

Av de fall som serotypats, hade 67 procent blivit smittad av en serotyp som ingår i pneumokockpolysackaridvaccinet PPV23.

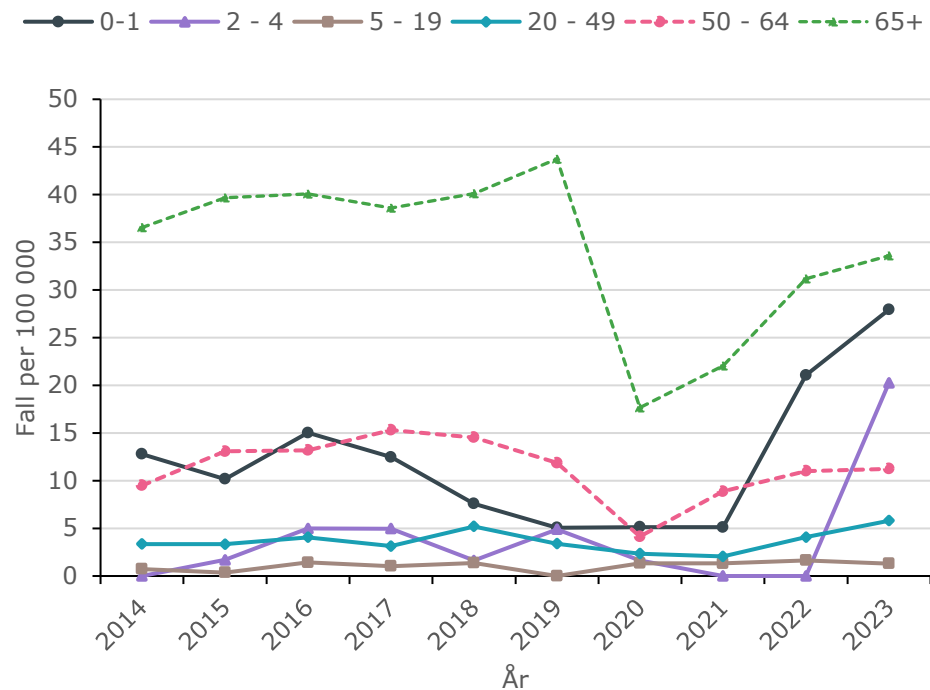
Figur 55. Incidens av invasiv pneumokockinfektion per år 2010–2023

Figur 56. Antal fall med invasiv pneumokockinfektion per månad 2016–2023

Figur 57. Incidens av invasiv pneumokockinfektion per åldersgrupp 2014–2023

PNSP – Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin

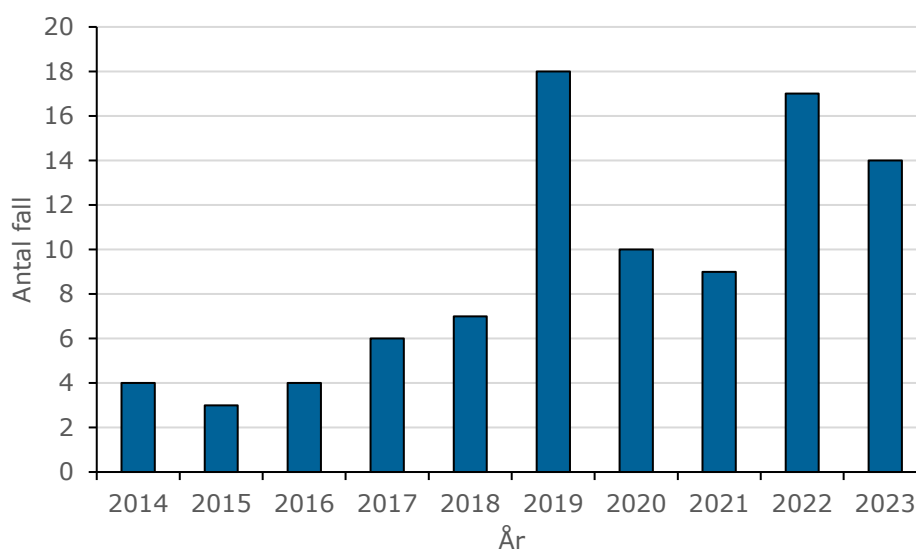
Pneumokocker är den vanligaste orsaken till bakteriella luftvägsinfektioner. Penicillinresistenta pneumokocker (PNSP) har utvecklat resistens mot penicillin G och är ofta också resistenta mot ett eller flera andra vanliga antibiotika.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
17	0,97	14	0,79	43/57	41,5	1 – 79	57
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Antalet fall minskade jämfört med år 2022. Det är svårt att uttala sig om trenden över tid då rutiner för smittspårning har ändrats under årens gång. Detta påverkar hur många fall som diagnostiseras.

Figur 58. Antal fall med PNSP 2014–2023

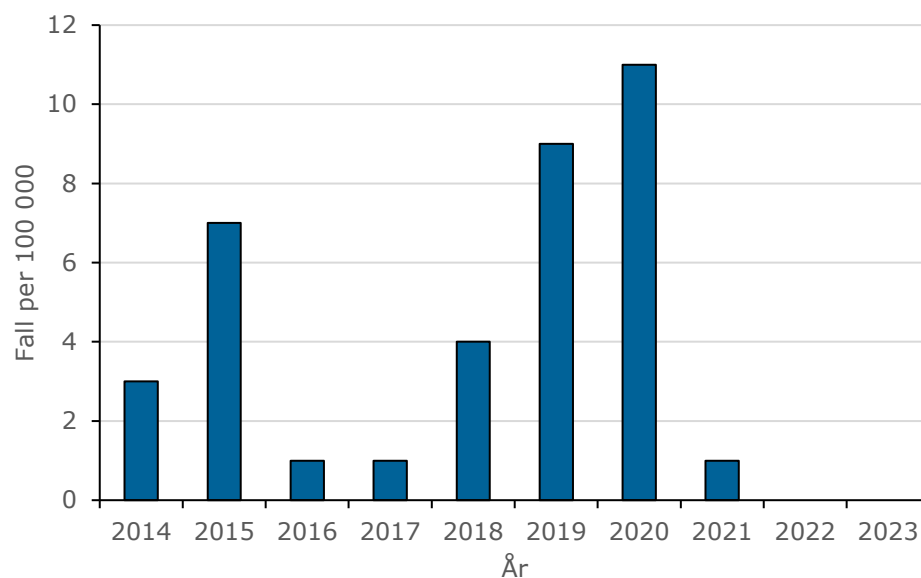
Påssjuka

Påssjuka orsakas av parotitvirus, som tillhör gruppen paramyxovirus. Smittämnet finns i saliv och kan överföras till andra som droppsmitta eller via direktkontakt. Sjukdomen har hög smittsamhet.

Utfall och trend

Inget fall av påssjuka har rapporterats sedan 2021.

Figur 59. Incidens av påssjuka 2014–2023

Q-feber

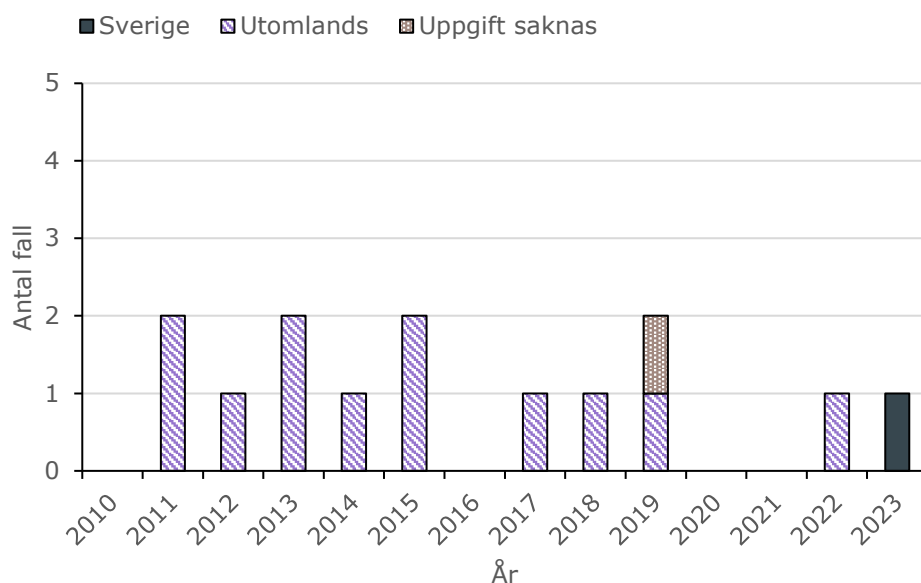
Q-feber, som orsakas av bakterien *Coxiella burnetii*, kan ge influensa-liknande symtom och ibland lunginflammation. I sällsynta fall kan den angripa hjärklaffarna. Q-feber är en globalt förekommande zoonos. Många djur, som nötboskap, får, getter, katter och diverse smågnagare utgör reservoarer. I Sverige har man påvisat en låg förekomst av antikroppar mot smittämnet hos får och nöt.

Utfall och trend

Under året anmäldes ett fall av Q-feber hos en äldre person som insjuknade med en infektion på hjärklaffarna orsakad av *Coxiella burnetii*. Hen bedömdes smittad i Sverige, men smittkällan var oklar.

Mellan 2010 och 2022 rapporterades 13 fall. Inget av dessa hade smittats i Sverige. Se figur 60.

Figur 60. Antal fall med Q-feber per smittland 2010–2023

Rotavirus

Rotavirusinfektioner är vanligt förekommande och kan orsaka diarré och kräkningar. Viruset kan orsaka svår sjukdom hos barn. Vaccination har erbjudits alla barn i Västra Götaland sedan 2016. Från och med 2019 ingår vaccinationen i det allmänna barnvaccinationsprogrammet.

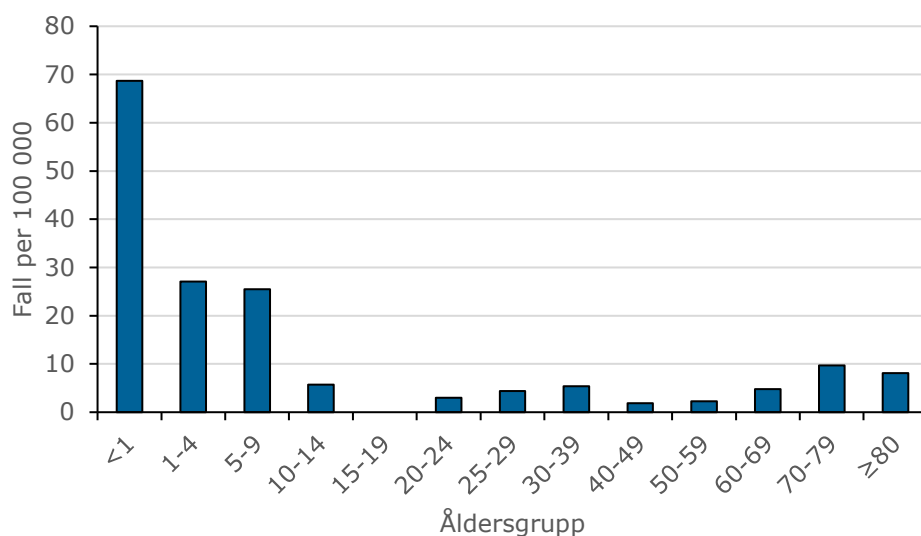
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
41*	-	129	7,30	43/57	15	0 – 98	-
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Smittland rapporteras ej. *Rotavirus blev anmälningspliktig för laboratorium den 1 juli 2022, så det året är ej komplett							

Utfall och trend

Under 2023 rapporterades 129 fall med rotavirusinfektion. Då sjukdomen blev anmälningspliktig för laboratorium den 1 juli 2022 går det inte att göra någon jämförelse med tidigare år.

Av de rapporterade fallen var 46 procent under 10 års ålder och 26 procent under 5 års ålder.

Figur 61. Incidens av rotavirusinfektion per åldersgrupp 2023

Salmonella

Salmonella är en tarmbakterie som kan orsaka diarré, magsmärtor, feber och ibland kräkningar. I sällsynta fall kan bakterien orsaka blodförgiftning. Djur, till exempel fjäderfä och reptiler, kan bära på salmonella. Bakterien smittar framför allt genom livsmedel som innehåller smittämnet.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
206	11,71	225	12,73	44/56	35	0 – 88	50
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 ökade antalet fall av salmonella med drygt 9 procent jämfört med år 2022. Det berodde på att antalet fall som smittats utomlands ökade, men var fortsatt betydligt lägre jämfört med de nivåer som sågs före pandemin.

Sedan år 2010 ses en tydligt minskande trend bland antalet fall som smittats utomlands. Den minskande trenden sågs även innan pandemin. Den inhemska smittan har däremot legat på en stabil nivå under samma period, se figur 62.

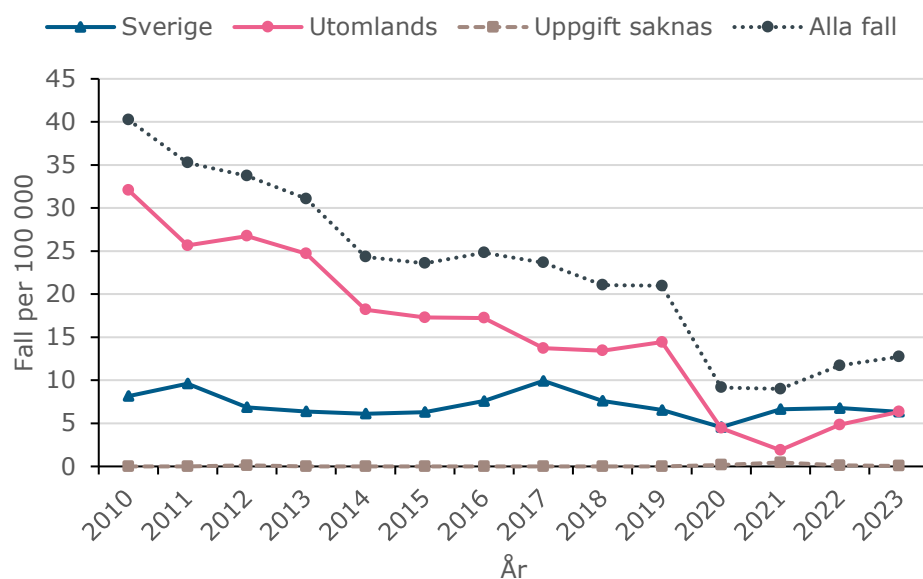
Av de fall där typning skett (n = 92) identifierades 30 olika serotyper, där de vanligaste var S. enteritidis (43 procent) följt av S. typhimurium (14 procent). Dessa är de vanligaste serotyperna även historiskt, och ofta orsak till större utbrott. Av fallen som smittats i Sverige (n = 112) tillhörde 55 fall ett kluster med två eller fler fall.

Paratyfoidfeber och tyfoidfeber

Paratyfoid och tyfoidfeber orsakas av Salmonella paratyphi respektive Salmonella typhi. De ger i regel mer allvarliga infektioner.

Under 2023 rapporterades två fall med paratyfoidfeber, vilket är i nivå med tidigare år. Båda fallen var smittade utomlands och bakterien påvisades i blodisolat.

Ett fall av tyfoidfeber rapporterades, även detta smittat utomlands.

Figur 62. Incidens av salmonella smittade i Sverige respektive utomlands 2010–2023

Utbrott

Ett större, nationellt utbrott av *Salmonella enteritidis* utreddes under årsskiftet 2022/2023. Totalt ingick 82 fall, varav 22 diagnostiserades i Västra Götaland. Smittkällan var ägg från en producent i Sverige. På senare år finns flera multinationella salmonellautbrott kopplade till ägg beskrivna. På EU-nivå fortgår utredning i syfte att identifiera orsakerna till spridning av salmonella mellan värphönsflockar i olika länder.

[Salmonella enteritidis \(2022–2023\) – Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/salmonella-enteritidis-2022-2023/)

Shigella

Shigellabakterier utsöndras med avföringen och sprids främst genom smittade födoämnen, till exempel grönsaker som bevattnats med förorenat vatten. Människan är enda reservoar av betydelse.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
99	5,63	146	8,26	55/45	34	0 – 80	18
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 ökade antalet fall av shigella med 47 procent jämfört med år 2022. Ökningen sågs framför allt bland fall som smittats utomlands.

Antalet rapporterade fall har varierat stort de senaste åren beroende på förändrad diagnostik och falldefinition. Därtill minskade resandet kraftigt under covid-19-pandemins första år. Därför är det svårt att säga något om trenden över tid.

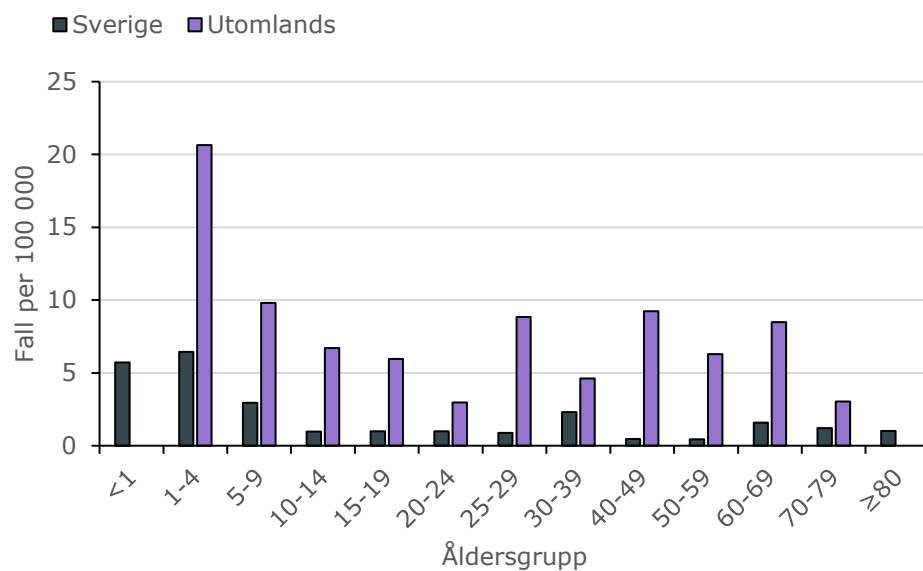
I likhet med tidigare år var de flesta av fallen reserelaterade. Flest fall smittades i asiatiska länder, följt av länder i Afrika. Högst incidens sågs bland små barn som smittats utomlands.

Diagnostik

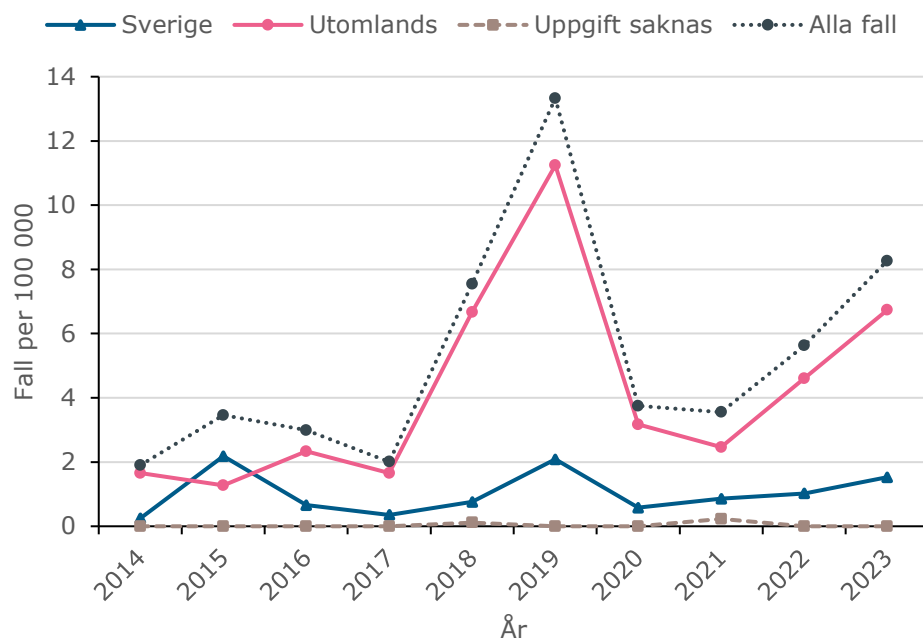
Av alla årets fall var 77 procent (113 fall) endast påvisade via PCR. Av de 33 stammar som isolerades bar 12 (36 procent) gen för ESBL-resistens.

Den ökning av antal fall som sågs 2018 och 2019 berodde till stor del på införandet av PCR-diagnostik och ändrade anmälningsrutiner. Sedan sommaren 2018 rapporterar samtliga laboratorier i Västra Götaland PCR-fynd med shigella/EIEC som misstänkt shigella, vilket bidrar till ökningen av antalet fall. De prover som sedan kan odlas fram räknas som bekräftade fall. Övriga, som endast är PCR-positiva, kvarstår som misstänkta fall.

Figur 63. Incidens av shigella per åldersgrupp, smittade i Sverige respektive utomlands 2023

Figur 64. Incidens av shigella smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

Stelkramp (tetanus)

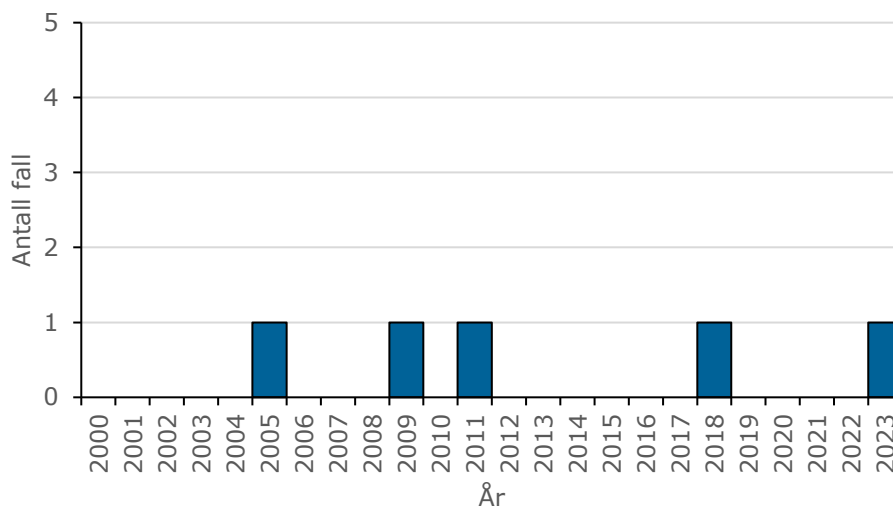
Stelkramp är en allvarlig sårinfektion som orsakas av den sporbildande bakterien *Clostridium tetani*. Sjukdomen karaktäriseras av krampliknade muskelsammandragningar som först brukar uppträda i ansiktet och nacken, och som senare sprider sig till bål, armar och ben. Med modern intensivvård är dödligheten låg. Stelkrampssporerna finns i vanlig matjord, och stelkramp uppträder ibland via sår som uppstått i anslutning till trädgårdsarbete. Sjukdomen smittar inte från människa till människa. Stelkramp ingår i barnvaccinationsprogrammet och påfyllnadsdos rekommenderas till vuxna.

Utfall och trend

En äldre, ovaccinerad person insjuknade med symtom som vid stelkramp, sannolikt efter trädgårdsarbete. Diagnosen kunde inte bekräftas mikrobiologiskt, men den kliniska bilden talade starkt för stelkramp.

Sedan år 2000 har endast fem fall av stelkramp rapporterats i Västra Götaland, se figur 65. Samtliga fall var över 69 år, och majoriteten var kvinnor.

Figur 65. Antal fall av stelkramp 2000–2023

Syfilis

Syfilis orsakas av en spiralformad bakterie vid namn *Treponema pallidum*. Sjukdomen indelas i tre stadier; primär, sekundär och tertiär (tidig respektive sen latent) syfilis. De fall som ska rapporteras är primär, sekundär och tidig latent (diagnostiserad inom ett år efter smittotillfället).

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
43	2,45	47	2,66	11/89	35	21–75	55
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

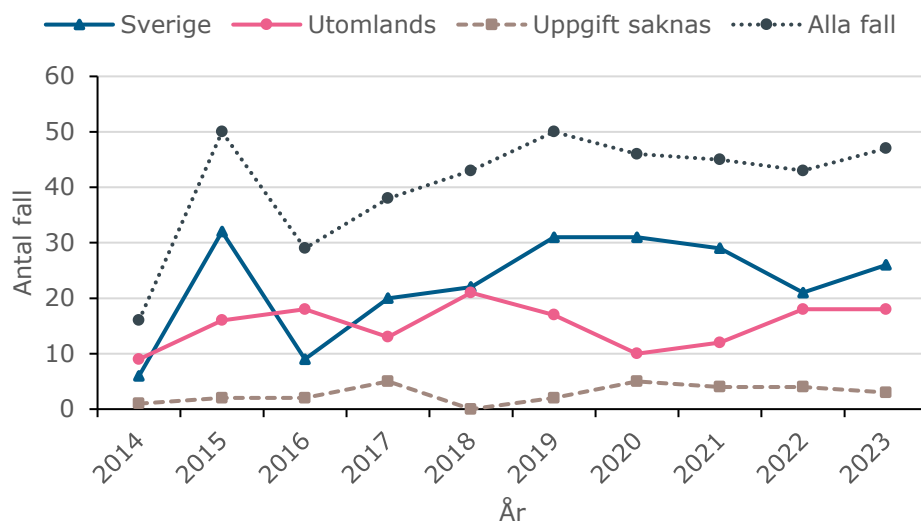
Antalet rapporterade fall av syfilis var 47, vilket är i nivå med de senaste fem åren (43–50 fall). En klar majoritet var män. Cirka hälften av dessa uppgavs vara smittade i Sverige. De senaste två åren har Spanien varit det näst vanligaste smittlandet (efter Sverige) med fem fall per år. Uppgift om smittland saknades i 9 procent av alla fall, se figur 66.

Andelen smittade via sexuell kontakt med samma kön var 66 procent, och av dessa var 58 procent smittade i Sverige. Smittväg sexuell kontakt med motsatt kön rapporterades i 21 procent av fallen. Sexuell kontakt med båda könen rapporterades som smittväg i 11 procent av fallen. Uppgift om smittväg saknades för 2 procent, se figur 67. Flest fall rapporterades i åldersgruppen 25–39 år (55 procent).

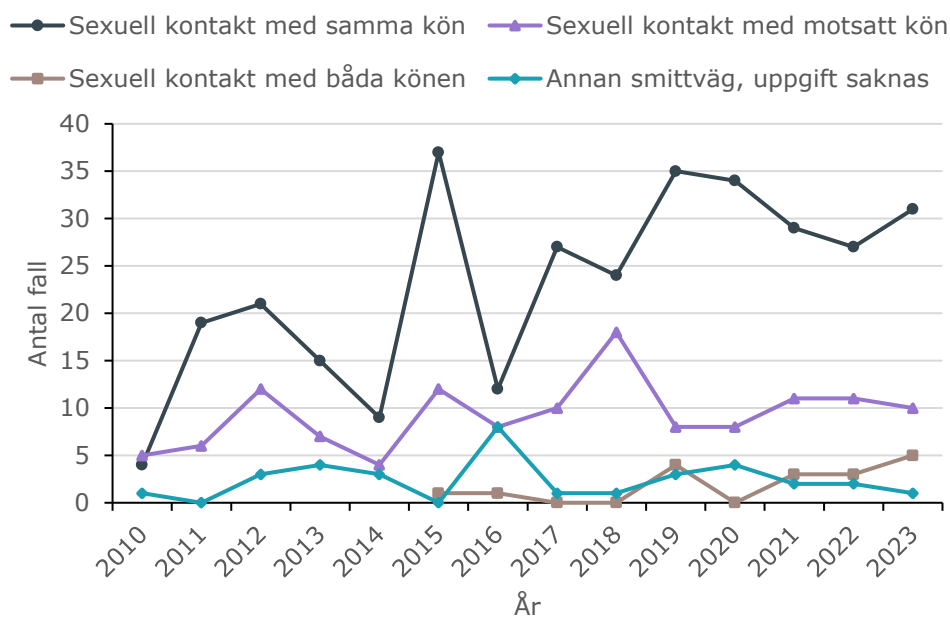
Endast syfilis i smittsamt skede är anmälningspliktig, det vill säga misstänkta eller bekräftade fall med akut sjukdom med symptom (primär och sekundär), samt fall i smittsamt skede det första året efter smittotillfället (tidig latent). Majoriteten rapporterades med primär respektive tidig latent syfilis, se figur 68.

Flest fall rapporterades till smittskyddskontoret i Göteborg (60 procent).

Figur 66. Antal fall med syfilis smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

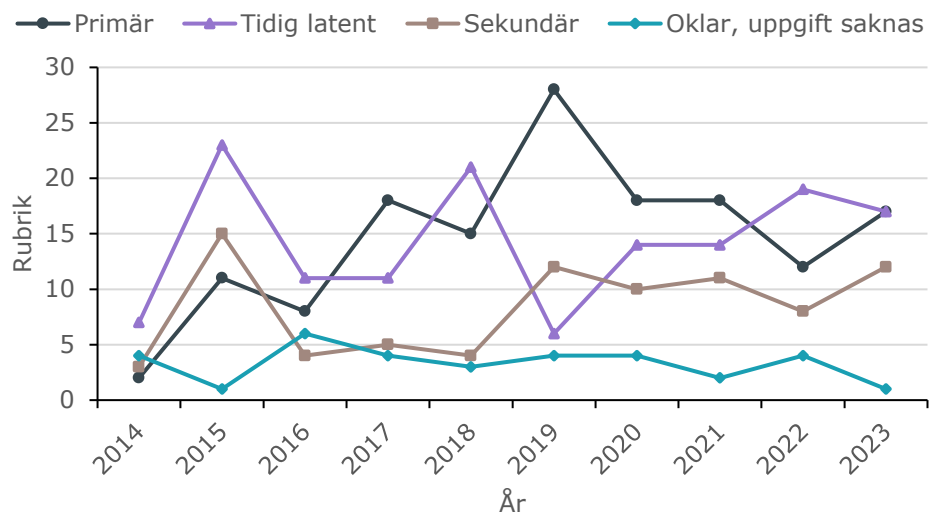

Figur 67. Antal fall med syfilis per smittväg 2010–2023

Kommentar: Uppgiften om smitta via sexuell kontakt med båda könen har rapporterats sedan 2015.

Figur 68. Antal fall med syfilis per stadium (klinisk manifestation) 2014–2023

Kommentar: Tidig latent infektion avser diagnos < 1 år efter smittotillfället.

Tuberkulos

Tuberkulos är en luftburen smitta som sprids genom upphostningar från luftvägarna. Tuberkulos orsakas av bakterierna inom *Mycobacterium tuberculosis* komplexet, inklusive *M. bovis*.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
69	3,92	58	3,28	38/62	42	15 – 83	31
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Jämfört med toppåret 2015 fortsatte antalet tuberkulosfall att minska i Västra Götaland. De senaste årens minskning är sannolikt korrelerad till pandemin med minskat resande och minskad invandring. Under 2023 rapporterades 58 fall, vilket motsvarar 3,28 fall per 100 000 invånare (att jämföra med 3,43 fall nationellt). De senaste fem åren har något fler män än kvinnor rapporterats, med undantag av år 2022.

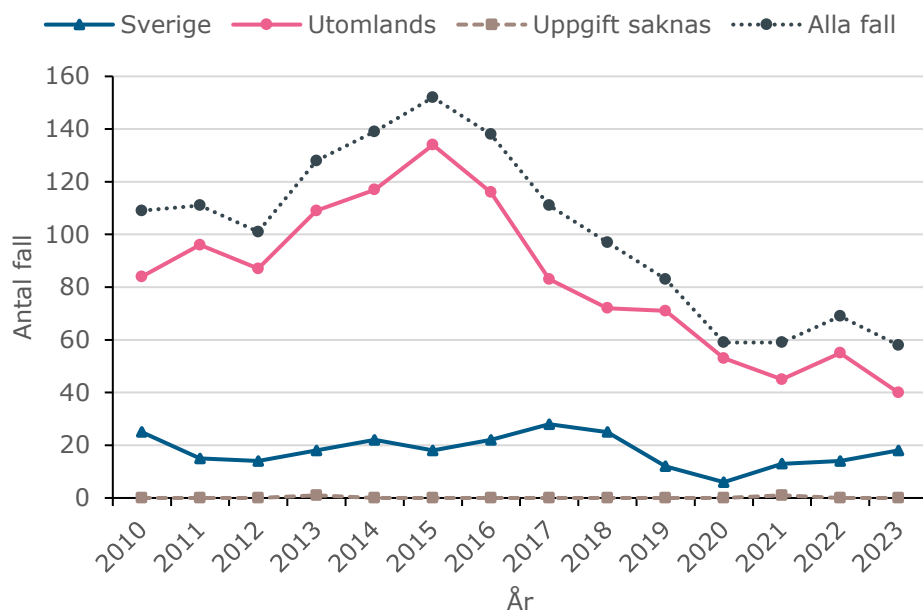
Andelen smittade i Sverige var 31 procent, varav en tredjedel var födda i Sverige. För övriga fall år 2023 har cirka 25 olika smittländer rapporterats, se figur 69. Andelen smittade från Somalia var 12 procent, vilket är en minskning jämfört med föregående år.

Antalet fall minskade i alla åldersgrupper. Inga barn under 15 år rapporterades, se figur 70.

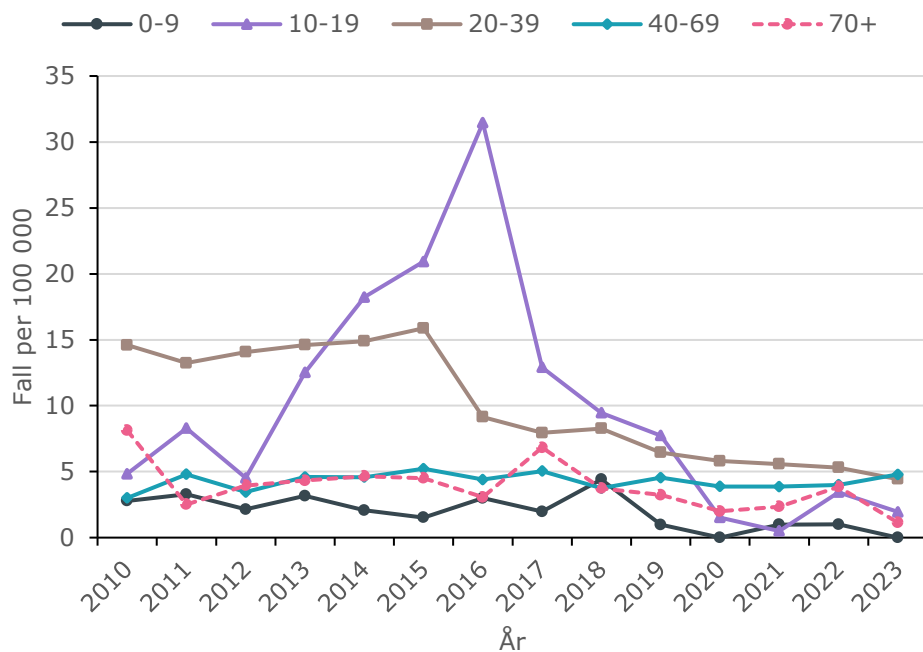
Flest fall (62 procent) diagnostiserades med lungtuberkulos, se figur 71. Av dessa var 33 procent positiva i direktmikroskopi.

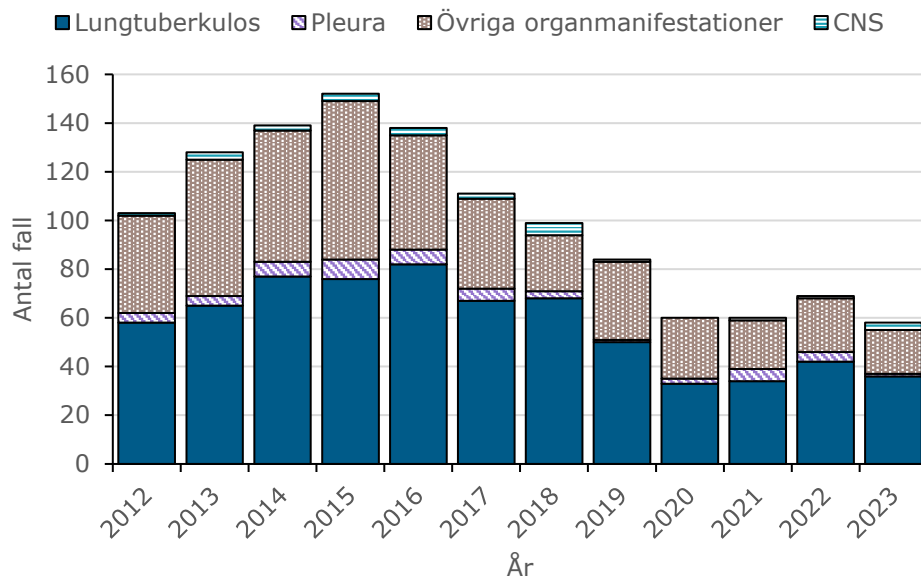
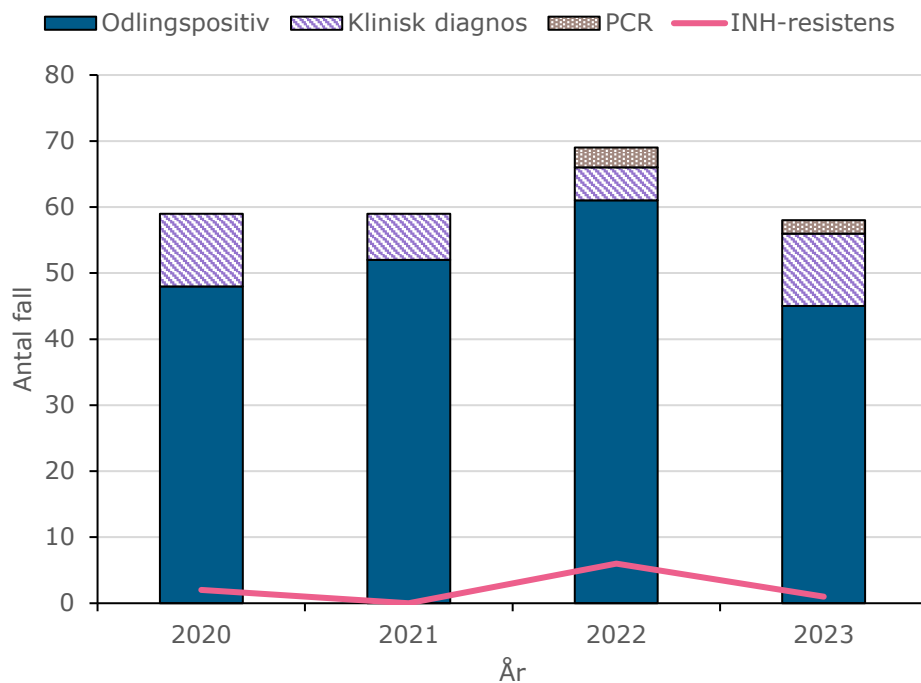
Elva fall anmäldes med klinisk diagnos utan positivt laboratoriefynd, två var PCR-positiva och 45 fall var odlingsbekräftade. Av de odlingsbekräftade hade 29 fall unika stammar enligt typning. Övriga 16 fall tillhörde något kluster. Under året rapporterades två fall med isoniazidresistens, jämfört med sex fall året innan, se figur 72.

Figur 69. Antal fall med tuberkulos smittade i Sverige respektive utomlands 2010–2023

Figur 70. Incidens av tuberkulos per åldersgrupp 2010–2023

Figur 71. Antal fall med tuberkulos per organmanifestation 2014–2023**Figur 72. Antal kliniskt anmälda, odling, PCR-positiva samt isoniazidresistens 2020–2023**

Vibrioinfektion

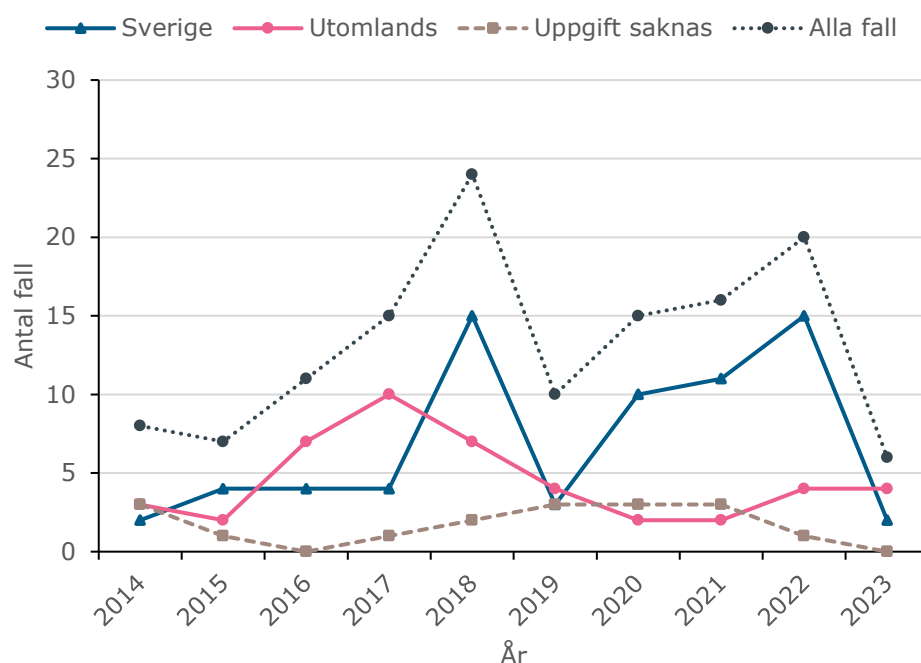
Vibrioinfektion orsakas av vissa typer av vibriobakterier som är vanliga i bräckt vatten, men som ibland också finns i sötvatten. Man kan smittas om man kommer i kontakt med vatten (oftast vid bad) där bakterien förekommer.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
20	1,14	6	0,34	50/50	63	38 – 84	33
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Antalet fall med vibrioinfektion minskade markant under 2023, då endast sex fall rapporterades. Två av dessa var smittade i Sverige, se figur 73. Av fallen var två positiva i öronsekret, tre i sårsekret och ett fall i annan lokal. Fem av fallen rapporterades under juni-augusti.

Figur 73. Antal fall med vibrioinfektion smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

Viral meningoencefalit – ej TBE

Kan också benämnas serös (icke bakteriell) meningo(-myelo-)encefalit. Detta tillstånd avser virusinfektioner som drabbar hjärnhinnor och hjärna, ibland också ryggmärgen.

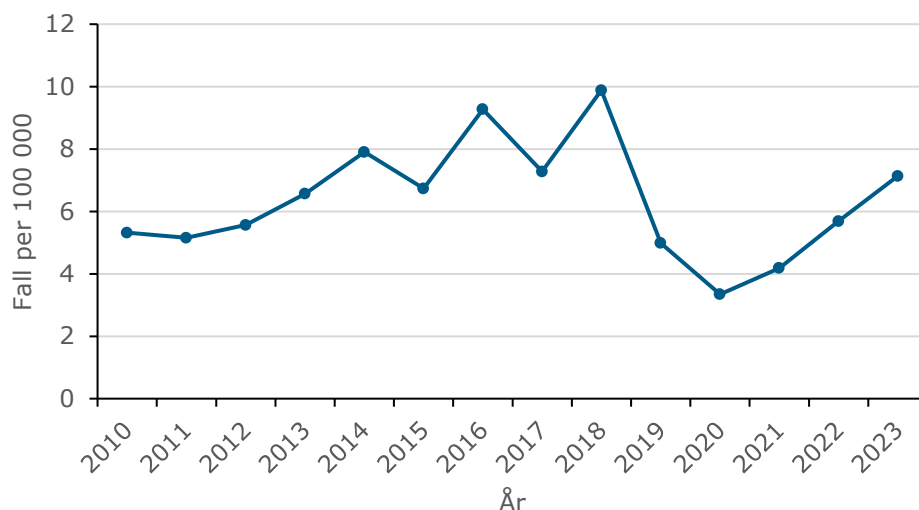
2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
100	5,69	126	7,13	60/40	30	0 – 95	–
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Smittland rapporteras ej.							

Utfall och trend

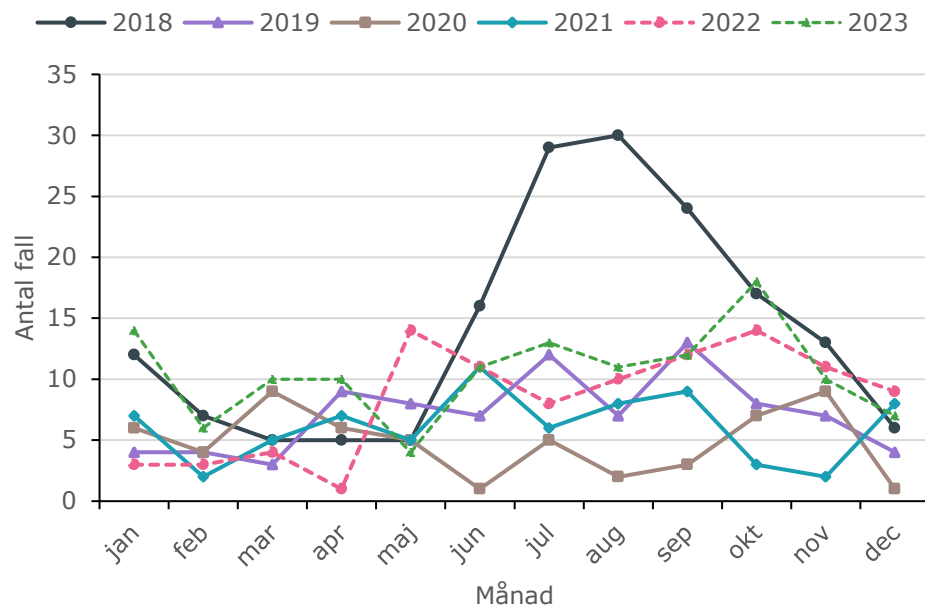
Sedan toppåret 2018 (med 169 fall) har antalet fall minskat, särskilt under pandemiåren. Under 2023 rapporterades 126 fall, en ökning med 26 procent jämfört med föregående år. Under årets första tre månader rapporterades 30 fall, jämfört med 10 fall motsvarande period år 2022, se figur 75.

Den vanligast förekommande virustypen de senaste åren var varicella-zostervirus (53 fall år 2023 jämfört med 46 året innan). Den näst vanligaste virustypen var enterovirus (32 fall respektive 20 fall året innan).

Figur 74. Incidens av viral meningoencefalit – ej TBE 2010–2023

Figur 75. Antal fall med viral meningoencefalit – ej TBE, per månad 2018–2023

Viral meningoencefalit TBE (Tick Borne Encephalitis)

TBE (Tick Borne Encephalitis), eller fästingburen hjärninflammation, är en sjukdom som kan spridas mellan djur och människor via bitt av fästing.

TBE orsakas av ett virus som tillhör gruppen flavivirus.

2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
80	4,55	121	6,85	43/57	49	6 – 91	100
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

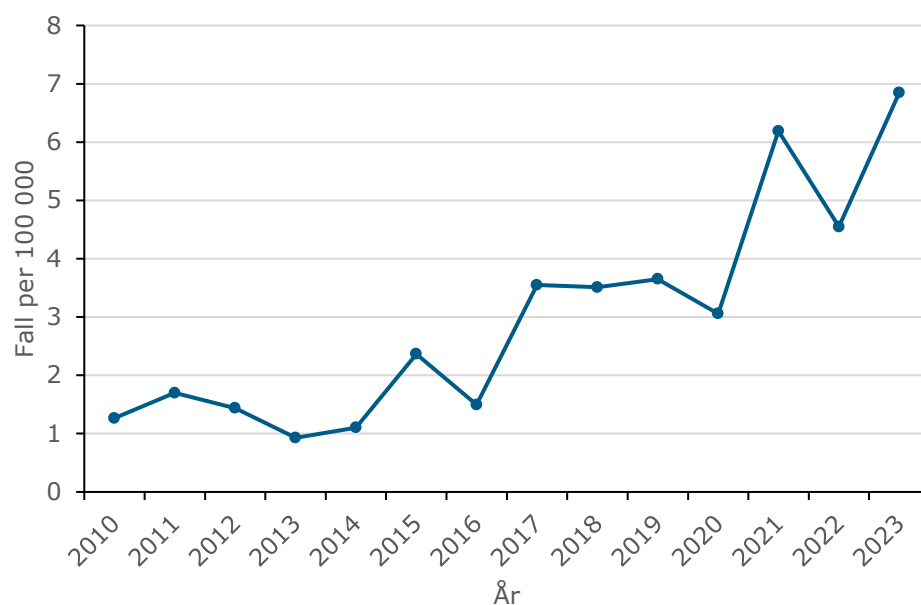
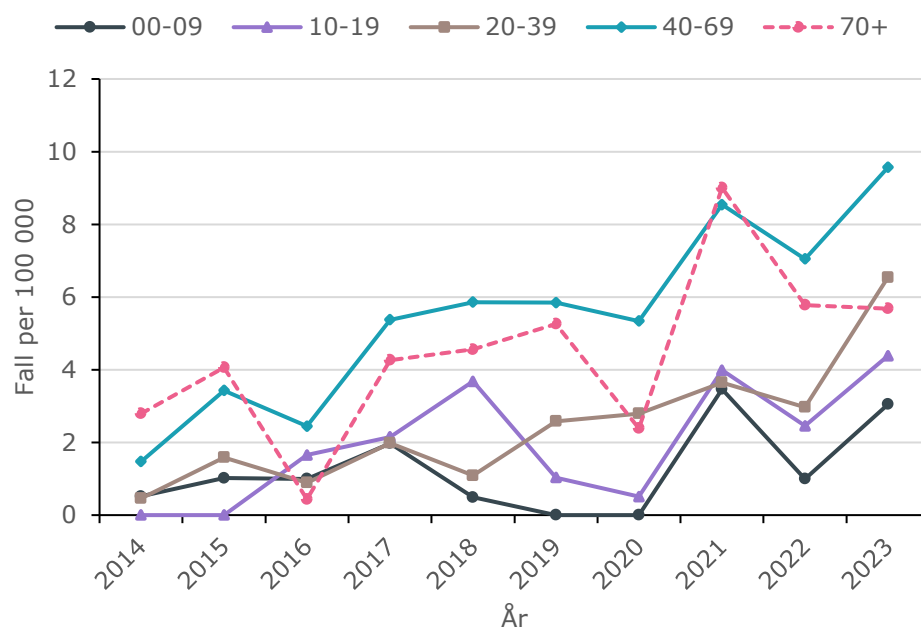
Under 2023 rapporterades 121 fall av TBE i Västra Götaland, jämfört med toppåret 2021, då 108 fall rapporterades. Sett till antalet fall per 100 000 invånare rapporterades 6,85 fall år 2023, jämfört med 4,55 året innan, se figur 76. Även nationellt ses en ökning, och enligt Folkhälsomyndigheten rapporterades 5,64 fall per 100 000 invånare 2023 i Sverige, jämfört med 4,42 året innan.

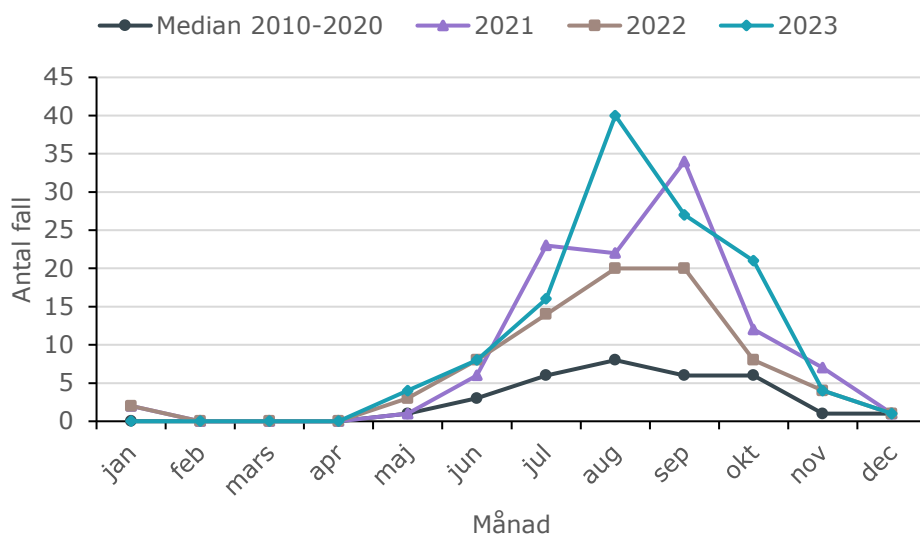
En majoritet av 2023 års fall (111) bedömdes vara smittade i Västra Götaland, följt av annan region (5) och uppgift saknas (5). Ytterligare 12 fall rapporterades som smittade i Västra Götaland, men hade fått diagnosen i annan region. Dessa fall ingår därför inte i diagrammen, men i kartan, se figur 79.

En ökning sågs i samtliga åldersgrupper utom bland personer 70 år och äldre, där lika många smittades som året innan. Störst ökning jämfört med år 2022 sågs i åldersgrupperna 20–39 och 40–69 år. Högst incidens sågs i åldersgruppen 40–69 år, se figur 77.

Fler män än kvinnor rapporteras med TBE. Medianåldern var 49 år jämfört med 53 år, året innan. I åldersgruppen 0–19 år rapporterades 15 barn, samtliga över 6 års ålder.

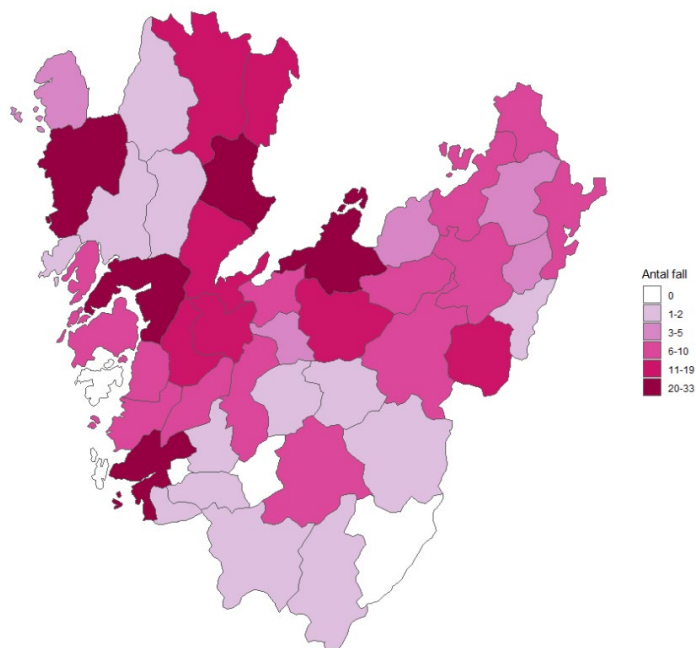
Fallen rapporterades mellan maj och december, men flest under augusti månad. Under oktober månad rapporterades fler fall jämfört med tidigare år. Se figur 78.

Figur 76. Incidens av TBE 2010–2023**Figur 77. Incidens av TBE per åldersgrupp 2014–2023**

Figur 78. Antal fall av TBE per månad

Under 2023 sågs en ökning av fall i flera kommuner. Störst ökning av smittade fall sågs i Uddevalla kommun. Kartan visar i vilka kommuner som fallen sannolikt smittats de senaste fem åren (2019–2023). Sett över tid har TBE har diagnostiserats i stora delar av Västra Götaland. Därför rekommenderas alla som vistas i vår natur att vaccinera sig.

[Karta över TBE-fall 1998 - 2023 \(vgregion.se\)](https://vgregion.se/karta-över-tbe-fall-1998-2023)

Figur 79. Antal rapporterade fall av TBE per kommun i Västra Götaland där smitta sannolikt skett år 2019–2023

VRE – Vancomycinresistenta enterokocker

VRE är enterokocker som är resistent mot vancomycin, ett viktigt antibiotikum mot just enterokockinfektioner.

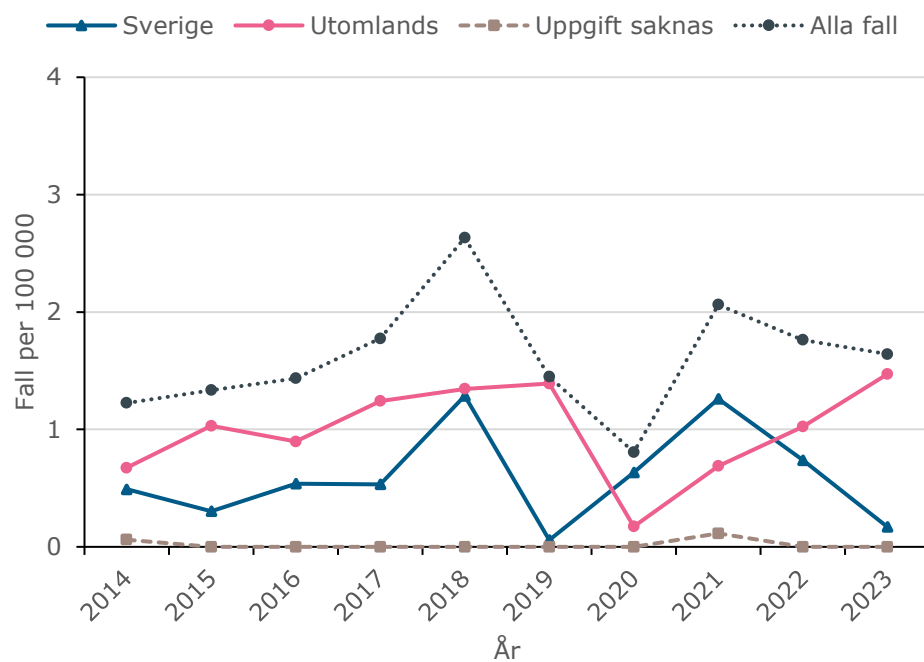
2022		2023					
Antal	Incidens	Antal	Incidens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
31	1,76	29	1,64	45/55	62	4 – 86	10
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Under 2023 minskade antalet fall av VRE marginellt. De tio senaste åren har trenden varit relativt stabil. Antalet rapporterade fall är starkt kopplat till smittspårningar vid utbrott på sjukhus och eller screening efter utlandsvård.

Under 2023 rapporterades tre fall som smittade i Sverige, se figur 80. Av dessa var två kopplade till ett nationellt kluster med flera fall. Ett fall visade sig ha koppling till ett tidigare känt kluster.

Figur 80. Incidens av VRE smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

Yersinia

Sjukdomen orsakas av bakterierna *Yersinia enterocolitica* eller *Yersinia pseudotuberculosis*. Dessa är vanliga i miljön över hela världen, och kan tillväxa vid så låg temperatur som + 4 °C, till exempel i livsmedel som kylförvaras.

2022		2023					
Antal	Inci-dens	Antal	Inci-dens	K/M (%)	Median-ålder	Min-max	Sverige (%)
72	4,09	91	5,15	65/35	39	0 – 97	79
Förklaring: Incidens: Fall per 100 000 invånare. K/M: Kvinna/Man. Min-max: Åldersspridning. Sverige: Andel smittade i Sverige.							

Utfall och trend

Antalet fall ökade med 26 procent jämfört med föregående år. Sedan 2018, då PCR-diagnostik infördes, rapporteras fler fall med *Yersinia*. Det gör framför allt att fler inhemska fall diagnostiseras. Det är dock svårt att säga om detta reflekterar ökad smittspridning av *Yersinia*. Av årets fall blev 62 procent (n = 56) artbestämda. Nästan alla visade sig vara *Yersinia enterocolitica*. Endast två fall var *Yersinia pseudotuberculosis*.

Figur 81. Incidens av yersinia smittade i Sverige respektive utomlands 2014–2023

